VROEGOP

Blad van de Bond van Volkstuinders

Veiligheid

Zuinig op je huisje, de natuur en elkaar

Slim plan van tuinpark Water-Land

Punten van aandacht bij het algemeen werk

Zo laat je je tuin goed achter deze winter

Jaargang 35 | Editie 129 | Najaar 2025

Bond van Volkstuinders
www.bondvanvolkstuinders.nl

Goed beschermd zijn tijdens het algemeen werk is heel belangrijk.

INHOUD

4 **IN GESPREK MET WIJKAGENT**
Halil Özen

6 **RONDJE BELLEN**
Over veiligheid op het tuinpark

10 **VERLEIDELIJK MAAR GIFTIG**
Planten om rekening mee te houden

12 **HOE BESCHERM JE HOUT?**
De verschillen tussen olie, beits en verf

14 **PRIKKELEND GROEN**
Houdt inbrekers tegen

15 **DAG HUIS, TUIN & SCHUUR**
Zo laat je ze goed achter voor de winter

16 **ALERT OP TEKEN**
In gesprek met verpleegkundige Lisette Smit

18 **DE VEILIGHEIDSCOMMISSIE GRIJPT IN**
op tuinpark Water-Land

20 **GERED DOOR DE VERZEKERING**
'Die boom lag dwars over mijn huisje heen'

22 **BRANDGEVAAR**
'In een houten tuinhuisje verspreidt vuur zich razendsnel'

24 **LOODONDERZOEK OP DE VOLKSTUIN**
Hoe nu verder?

26 **TE HOOI EN TE GRAS**
Duik de natuur in

28 **BONDSVERGADERING**
Uitnodiging voor 13 december 2025 bij tuinpark Tuinwijck

30 **VOLGENDE EDITIE**
Klimaatbestendig tuinieren

35 **PUZZEL**

COLOFON

Vroegop magazine is het blad van de Bond van Volkstuinders, Amsterdam en omgeving. Het wordt verspreid onder de leden en aspirant-leden van de Bond. Oplage 12.500.

Vroegop liever digitaal ontvangen? Stuur in dat geval een mailtje naar vroegop@bondvanvolkstuinders.nl ovv. je naam, adres en melding: digitale Vroegop.

ADVERTEREN IN VROEGOP?

Bel of mail naar:
Bond van Volkstuinders
Volendammerweg 301
1027 EA Amsterdam
020 - 613 2893
vroegop@bondvanvolkstuinders.nl
www.bondvanvolkstuinders.nl

COVERFOTO

Lune Renardel de Lavalette fotografeerde twee hakselaars op tuinpark Wijkergouw.

MEDEWERKERS

Trudy Admiraal, Suzanne de Boer, Henk Gossink, Martine Broekman, Jan Botman, Bert Kuit, Sandra Schloss, Els de Wit.

FOTO'S & ILLUSTRATIES

Suzanne de Boer, Waldemar Brandt, Carla Custers, Gemeente Amsterdam, Erik Karits, Bert Kuit, Nanna Lahn, Dean Lewis, Lisette Smit, Annet Kraan, Lune Renardel de Lavalette, Deniz Verburg-Keklik, Michele Hutchison.

OPMAAK

Michiel Stofberg

DOOR DE VOORZITTER

Veilig op de tuin

Eens in de maand praten we als bondsbestuur via een Zoomsessie met bestuurders van de diverse tuinparken. Vast onderdeel van dat gesprek is wat er speelt op de parken. Vaak komen dan onveilige situaties aan de orde. Het kan gaan om inbraken, vervelend gedrag van 'gasten' of gevaarlijke situaties rond het tuinpark, bijvoorbeeld door asociaal verkeersgedrag. Een terugkerende vraag is wat je daaraan kunt doen.

Uit onderzoeken naar veilige publiek toegankelijke ruimtes zijn wel een paar lessen te trekken. De eerste is dat sociale ogen en oren in de buitenruimte helpen. Levendigheid, aanwezigheid van mensen die met de juiste bedoelingen op het park komen, helpt. Voor mensen met de verkeerde bedoelingen wordt het tuinpark dan minder aantrekkelijk. In dat opzicht is het initiatief in de tuinen van Westerpark om buurtbewoners de gelegenheid te geven er 's avonds hun hond uit te laten een slimme zet.

Een tweede aspect komt uit de broken windows-theorie: tekenen van verwaarlozing vergroten de kans op 'klein' crimineel gedrag zoals vandalisme. Anders gezegd: als wij het laten verslonzen, wordt de kans groter dat gasten zich vervelend gedragen. Met werkuren, het bijhouden van je tuin en de verschillende schouwen dragen we dus ook bij aan de veiligheid op de tuinen.

Tot slot kan veiligheid niet worden vergroot zonder handhaving. Daarvoor zijn goede afspraken met de gemeente, stadsdelen en de politie nodig. Die afspraken werken het best als je elkaar kent en gemeente en politie weten wat er speelt. Het helpt daarom als tuinders incidenten melden. Het kan soms frustrerend zijn als het probleem vervolgens niet wordt opgelost. Maar de melding voedt dan wel onze gesprekken met politie en gemeente met voorbeelden.

De middeleeuwse methode om veiligheid te bevorderen is het ophalen van de slotbrug. Het is nog steeds een begrijpelijke neiging in reactie op een vervelend incident. In het algemeen werkt deze maatregel alleen tijdelijk. Op den duur gaat die ten koste van de levendigheid en daarmee van de sociale controle. De florerende Hanzesteden sloten dan ook alleen de poorten in de nacht en bij een belegering. Die vuistregel lijkt mij ook een goed richtsnoer voor tuinparken.

Henk Gossink

Voorzitter Bond van Volkstuinders

Tekst: Els de Wit

In gesprek met wijkagent *Halil Özen*

Halil Özen is, samen met zijn collega Max Nobbe, wijkagent van het Basisteam Haarlemmerweg Amsterdam. Onder 'hun' gebied vallen de tuinparken Nut en Genoegen en Sloterdijkermeer. Wijkagenten zijn de schakel tussen wijk en de politieorganisatie. Voor de bewoners zijn ze een eerste aanspreekpunt als het gaat om openbare orde en criminaliteit. Daarnaast onderhouden ze contact met allerlei organisaties zoals de gemeente, welzijnsorganisaties, winkeliers, buurt- en bewonersorganisaties én dus ook met het bestuur van de tuinparken.

Wijkagenten zijn vaak op straat te vinden, maar vandaag heeft Halil binnendienst. Terwijl de restanten van storm Humberto buiten zorgen voor flinke regen en wind, treffen we elkaar op het bureau op de Houtmankade.

Wat kun je zelf als tuinder doen om de kans dat er ingebroken wordt te verkleinen?
Halil Özen: "In de tuinhuisjes wordt over het algemeen om twee redenen ingebroken. Allereerst om iets van waarde te vinden wat te verkopen valt. In vergelijking met gewone woningen zijn er doorgaans veel minder waardevolle spullen in een tuinhuis en dat weten inbrekers ook. Maar ze weten ook dat mensen niet altijd even voorzichtig zijn en een mobiel of een laptop op een tuintafel buiten is snel meegepakt. Het is een open deur, maar zorg dat er niks van waarde ligt, zeker niet in het zicht. Berg het altijd op."

"Daarnaast zijn er de mensen die op zoek zijn naar een plek om te overnachten. Dat is vooral in de winter het geval. In de zomer slapen deze mensen meestal buiten en krijgen we beduidend minder meldingen hierover binnen. Je moet als tuinder dus met name in de winter zorgen dat het niet te aantrekkelijk is en de matrassen, het beddengoed en eten en drinken weghalen."

"Een belangrijke factor is ook de kans om betrapt te worden. Tuinders kunnen zelf het nodige doen door er vaak te zijn. In de winter moet je niet zomaar weggaan en dan een paar maanden niet komen. Spreek met een groepje buurtuinders af om regelmatig even op de tuin te komen en dan meteen de andere tuinen in de buurt langs te gaan. Organiseer dat er rondes worden gelopen of gefietst. Tuinparken zijn natuurlijk groen en begroeid, maar wat me opvalt wanneer ik over een tuinpark fiets, is dat bij sommige tuinen je op geen enkele manier de tuin in kunt kijken. Zo'n gesloten tuin is aantrekkelijker. Een inbreker of overnachter zal altijd op de plek naar binnen gaan waar hij zich het meest ongezien waant."

Wat moet je als tuinder doen als er toch iets gebeurt?
Halil Özen: "Als er onregelmatigheden zijn, meldt dat dan bij de politie. Melden heeft altijd zin. Als je niks meldt, dan weten we het niet en kunnen we ook niks doen. Bel 112 bij acute situaties. De noodhulpeenheid van de politie wordt dan ingeschakeld en kan erop afgaan. Dat geldt overigens ook voor de parkeerterreinen bij de tuinparken; daar gebeurt tenslotte ook van alles."

De tuinparken zijn overdag in de zomerperiode toegankelijk voor publiek maar geen 'openbare ruimte'. Maakt dat nog wat uit voor de politie? Er wordt soms gedacht dat het nodig is om een bordje 'Verboden toegang voor onbevoegden' op te hangen voordat de politie kan ingrijpen.
Halil Özen: "Nee, wanneer wij een melding krijgen dat er iets aan de hand is op een tuinpark, kunnen we ingrijpen met of zonder bordje 'Verboden voor onbevoegden'. Omdat een tuinpark publiek toegankelijk is, is iedereen 'bevoegd' om tijdens de openingstijden op het tuinpark te komen. Dat ligt anders bij de tuinen van de tuinders zelf; dat is privéterrein en daar zou je een bordje 'verboden voor onbevoegden' mogen ophangen als je dat wilt. Maar ook daar kunnen we ingrijpen met of zonder bordje."

Wat kunnen tuinders doen tegen overlast van bijvoorbeeld hangjongeren?
Halil Özen: "Om eerlijk te zijn, krijgen we weinig meldingen binnen van overlast. Het is natuurlijk niet gezegd dat die er dan ook niet is, maar blijkbaar wordt dit dan niet gemeld of bijvoorbeeld op het park zelf opgelost. Op de tuinparken waar ik kom zie ik zelfgemaakte bordjes staan met 'geen hash, verboden te blowen' en dergelijke. Tuinders zijn er dus wel mee bezig."

Hoe zit het met beveiligingscamera's?
Halil Özen: "Het ophangen van beveiligingscamera's op je eigen tuin mag. Maar wanneer dat gebeurt op een plek waar allerlei mensen lopen, van binnen of buiten het tuinpark, moet je er rekening mee houden dat dit al snel aan privacyregels gebonden is. Je kunt er in ieder geval niet zomaar van uitgaan dat het ophangen van een camera bij de poort ook mag. Dat moet je echt eerst even goed uitzoeken."

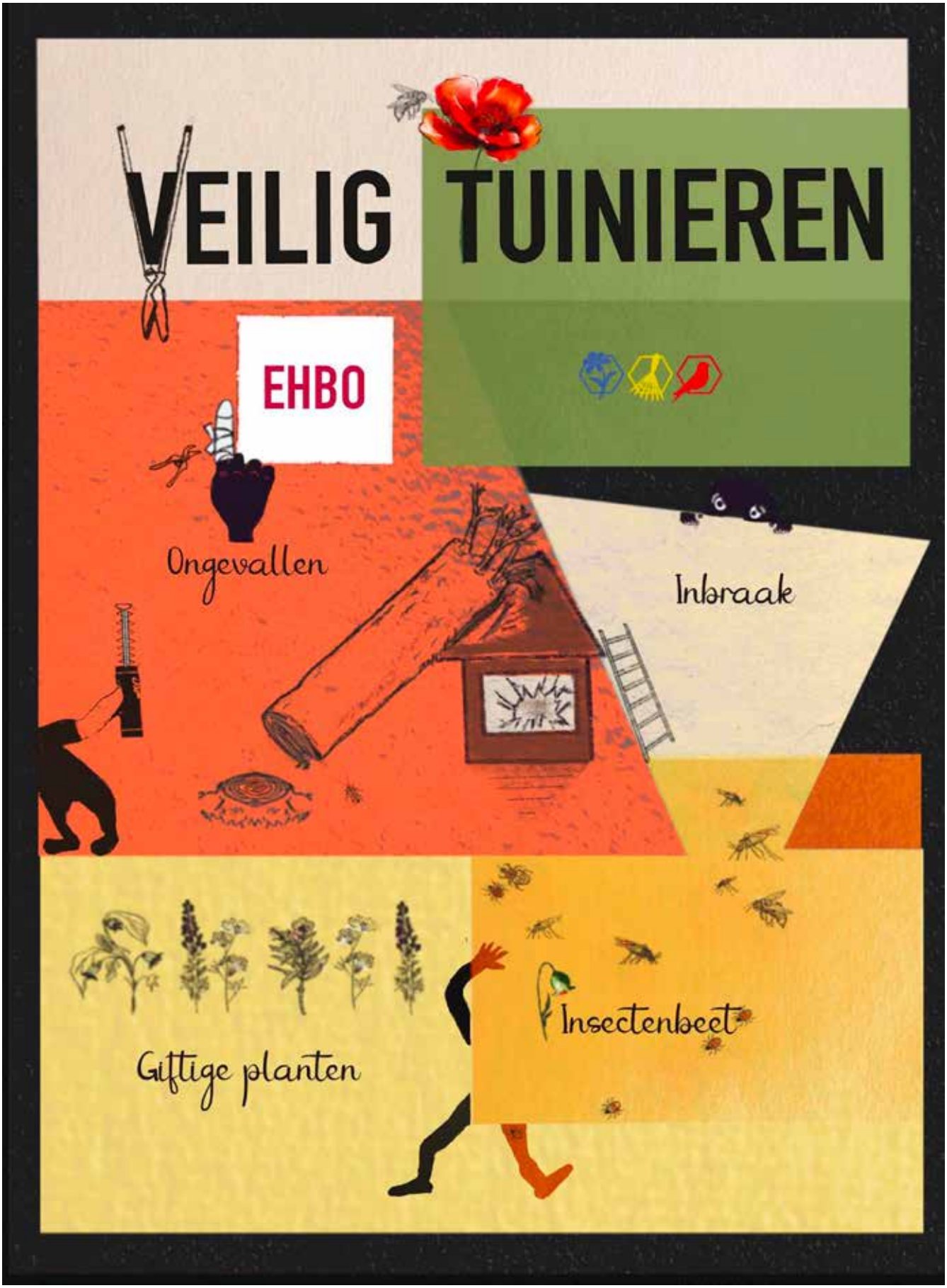
VEILIG TUINIEREN
EHBO
Ongevallen
Inbraak
Insectenbeet
Giftige planten

Tekst: Trudy Admiraal
Illustratie: Deniz Verburg-Keklik

Rondje bellen...

over veiligheid

Of je nu een tak afzaagt, ongewenste bezoekers buiten wilt houden of het samen gezellig wilt hebben: veiligheid speelt op alle tuinparken een rol.

Laurens Oosting,

Voorzitter tuinpark Dijkzicht

Aan de rand van Amsterdam-Duivendrecht ligt verscholen in de driehoek Makro-Johan Cruijff Arena-A2 het groene tuinpark Dijkzicht. De gewelddadige dood van de zeventienjarige Lisa, die afgelopen zomer een eindje verderop werd aangevallen, heeft enorme indruk gemaakt op de tuinders van Dijkzicht. Voorzitter Laurens Oosting: "Echt vreselijk, wat er is gebeurd. Toch voelen de meeste tuinders zich veilig op ons tuinpark. We hebben hier ook veel alleenstaande vrouwen, en dat kan prima. De sociale controle op ons park is erg groot en in de zomer wonen veel leden op de tuin; het is hier altijd hartstikke druk."

Dat is in de winter anders. Laurens: "Hiernaast ligt een nog onontwikkeld gebied, eigenlijk een verlaten stukje Amsterdam. Dat maakt dit gebied aantrekkelijk voor mensen die je liever niet op je tuinpark wilt hebben. Zo kregen we afgelopen winter te maken met krakers die ook vernielingen aanrichtten in de tuinhuisjes, echt heel vervelend voor onze leden."

Zijn tip voor andere tuinparkbesturen: "Onderhoud goed contact met de wijkagent. Dat heeft ons echt geholpen. De krakers zijn staande gehouden, zoals dat heet, en toen bleek dat zij in een van de huisjes waarschijnlijk sleutels van het toegangshek hebben gevonden. Zo konden ze steeds gemakkelijk binnenkomen. We hebben nu alle sloten vervangen."

Op Dijkzicht wordt ook veilig gewerkt, vertelt Laurens. "Hakselen gebeurt door een vaste ploeg en van de werkplaats heeft alleen de technische commissie de sleutel zodat niet iedereen zomaar met de cirkelzaag aan de gang kan. We hebben een tuinder met BHV-ervaring gevraagd te kijken naar meer verbeterpunten. En als er toch iets misgaat, zijn er vijf tuinders met een EHBO-diploma op zak."

Om het jaar krijgen alle tuinders van Dijkzicht de gassnuffelaar op bezoek. Gassnuffelaar? Laurens: "Dat is een apparaatje waarmee eventuele gaslekken worden opgespoord. De controleur zegt ook altijd: 'Ik kom even snuffelen.' Gasslangen, gasaansluitingen, CO-melders, alles wordt dan meegenomen. Ja, mensen moeten daarvoor in een bepaald weekend op de tuin aanwezig zijn. En dan zijn ze er ook. Iedereen vindt veiligheid belangrijk."

> "Om het jaar komt de gassnuffelaar op bezoek."

Jasper Banen,

Voorzitter tuingroep Osdorp

Tuingroep Osdorp is met 136 tuinen een relatief klein tuinpark. Voorzitter Jasper Banen: "Mensen kennen elkaar. Het valt dus op als een onbekende een tijdje naar een huisje staat te gluren. Die wordt aangesproken. We hebben ook een veiligheids-app waar vrijwel alle leden in zitten. Die wordt gebruikt bij onraad en dat werkt goed."

Is er vaak onraad? Jasper: "We hebben best wel last gehad van insluipers. Er loopt een openbaar fietspad tussen de twee delen van tuingroep Osdorp. In overleg met de politie houden we de poorten nu ook in de zomer dicht maar overdag niet op slot. Leden wordt op het hart gedrukt het grote hek achter zich dicht te doen als ze er met een kar doorheen gaan. We hebben geen camera's hangen vanwege de privacy van leden."

Er gaat veel aandacht naar veilig werken met bijvoorbeeld een kettingzaag, hakselmachine, bosmaaier, zaagmachine of zeis. "En we hebben drie speciale pakken gekocht die je moet dragen bij het weghalen van de grote berenklauw. Daar kun je anders lelijke brandwonden bij oplopen. Het kappen van een boom mag alleen door een specialistisch bedrijf worden gedaan, ook op de privétuinen. Uiteraard met kapvergunning. Ook hoog in de boom takken snoeien, mag je niet zelf doen."

Met zes jaar ervaring als voorzitter kent Jasper het klappen van de zweep. Tuinleden met een kachel in het huisje zijn verplicht om de schoorsteen twee keer per jaar door een erkend bedrijf te laten vegen. Jasper: "Dan vragen ze: moet dat elke keer? Ja, dat moet elke keer."

Sociale veiligheid vindt het bestuur van Osdorp minstens zo belangrijk. "Dat gaat om een gevoel van saamhorigheid, van geborgenheid. Wij hebben een aanschuiftafel, een eigen tijdschrift, de besturenbrief. Het gaat erom dat we steeds met elkaar in gesprek blijven."

> "De takken sloegen tegen de voorruit van de ambulance."

Elvira Hiense,

Secretaris tuinpark Tuinwijck

"De ambulancechauffeur zag niets anders dan groen toen hij afgelopen zomer over tuinpark Tuinwijck reed," vertelt Elvira Hiense, secretaris in het afdelingsbestuur.
"De overhangende takken sloegen tegen zijn voorruit. Gelukkig was het ongeval waar hij naartoe op weg was niet levensbedreigend. Dit incident was wel reden om extra aandacht en actie te vragen van de tuinders.
Zo'n ambulance is hoger dan je denkt. En toen we vorig jaar een testrit met een ambulance over ons park maakten, bleek dat veel bochten te krap waren. Nu ligt er een plan klaar om de toegankelijkheid voor hulpdiensten te verbeteren."

Die testrit was slechts een van de activiteiten rondom veiligheid. Elvira: "Een van onze tuinders houdt zich bezig met veiligheid, hij heeft contact gelegd met de brandweer. In 2026 gaat hij met de vrijwilligers van de kantine en de technische dienst een brandblusoefening doen. Elk jaar organiseren we ook een EHBO-cursus, daar is veel belangstelling voor."

Zoals op de meeste tuinparken heeft ook Tuinwijck een hek dat op slot gaat in de winter en houden hier winterbewoners een oogje in het zeil. "Het is met name de sociale veiligheid waar wij veel energie in stoppen," zegt Elvira. "Ons motto is: Tuinwijck doen wij samen! Ons jubileumfeest vorig jaar heeft het contact tussen jong en oud verbeterd. Ook samen eten verbindt.
Zo kunnen leden na het algemeen werk tegen een kleine vergoeding samen lunchen bij onze Deli Club. En wij kennen de Zomermaaltijden: eens per maand kun je voor een klein bedrag uit eten op Tuinwijck. Een kookteam van twee chef-koks zorgt dan voor een topavond. Bij de Franse avond hadden we 140 boekingen. Nieuwe tuinders krijgen een bon voor twee personen om een keer gratis mee te eten, zo kunnen ze op een leuke manier sneller integreren. Ook organiseren we het algemeen werk nu voor alle tuinders tegelijk en niet langer in groepen. Zo kan er meer in één keer worden aangepakt en werken tuinders samen en delen ze ervaringen. Saamhorigheid geeft een gevoel van veiligheid."

Hans Redeker,

Waarnemend voorzitter tuinpark De Molen

Leden die op teenslippers naar het algemeen werk van De Molen komen, worden weggestuurd om andere schoenen aan te trekken. "Wij vinden veilig werken belangrijk," vertelt Hans Redeker, sinds een jaar waarnemend voorzitter. "Er is toezicht op het gebruik van apparaten, zo moet je bijvoorbeeld gehoorbescherming dragen. Daardoor gebeuren er weinig ongelukken. We hebben ook gezorgd voor EHBO-koffers, een AED, en voldoende brandblussers."

Interne veiligheid: check? Hans: "Interne veiligheid gaat ook over hoe prettig mensen het hebben op de tuin. Overlast door de buren is bijvoorbeeld niet fijn. Bij ons mag je in het tuinseizoen alleen op woensdag- en zaterdagochtend elektrische apparaten gebruiken. Maar als je buurman de hele zondag met een handzaag bezig is, zorgt dat ook voor ergernis. Sommige mensen kunnen elkaar het leven zuur maken. Overlast van en tussen buren moeten ze eigenlijk zelf oplossen. Als dat niet lukt, proberen we als bestuur te helpen. Wij kijken of het gedrag in strijd is met ons Huishoudelijk Reglement. Daarin staan afspraken die de tuinders zelf hebben gemaakt."

Er is ook aandacht voor externe veiligheid. Hans legt uit: "Ons tuinpark ligt wat afgelegen aan de rand van Noord. Dat heeft voordelen en nadelen. Voordeel is dat we in de maanden juni, juli en augustus het hoofdhek 24/7 open kunnen laten staan. In het voor- en najaar wordt het hek tussen 22.00 en 07.00 uur afgesloten en in de winter gaat het helemaal dicht. We hebben ook een camera op de hoofd- en zijingangen. Nadeel is dat er rondom ons tuinpark soms drugsafval wordt gedumpt in het groen of dat onze parkeerplaats wordt gebruikt door mensen van buiten om rond te hangen. Afgelopen zomer is een brommer van een van de leden gestolen, dat zorgde wel voor een onveilig gevoel. En we kregen last van lawaaierige jongeren. Maar wat bleek: die waren van ons tuinpark zelf."

"Saamhorigheid creëert een gevoel van veiligheid."

Wat als... er toch iets gebeurt bij het algemeen werk?

Vanuit de Bond van Volkstuinders is een collectieve verzekering afgesloten voor alle tuinders en vrijwilligers die aan het werk zijn voor het tuinpark (officieel: in opdracht van het afdelingsbestuur). Je kunt bijvoorbeeld zelf een ongeluk krijgen en daardoor letsel oplopen of een ongeluk veroorzaken waardoor iemand anders schade oploopt. Voor deze gevallen zijn een collectieve ongevallenverzekering en een collectieve bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Niet verzekerd is schade veroorzaakt door grove schuld of opzet. Werkzaamheden op je eigen of andermans tuin (officieel: werkzaamheden niet in opdracht van het bestuur) vallen ook niet onder deze verzekeringen.

Veilig werken

Nog belangrijker dan een goede verzekering is natuurlijk het voorkomen van ongelukken:

- Volg de instructies van de Coördinatie Algemeen werk;
- Draag gepaste kleding (lange mouwen, lange broeken, goede schoenen, tuinwerkhandschoenen) bij het algemeen werk;
- Zorg dat je persoonlijke beschermingsmiddelen draagt wanneer de werkzaamheden dit vereisen (zoals veiligheidshandschoenen en -schoenen, gehoorbescherming, een beschermingsbril, een helm);
- Werk alleen met die gereedschappen/apparaten waarvoor je gekwalificeerd bent.

Wanneer je op een andere manier werk doet voor het tuinpark (b.v. in de kantine of in een activiteitencommissie) val je onder dezelfde verzekering.

Tekst en fotografie: Bert Kuit

Verleidelijk maar giftig

Planten om rekening mee te houden

Om zichzelf te beschermen tegen grazers, insecten en schimmels zijn sommige planten giftig. Zo schrikken ze vijanden af. Bij dieren en mensen kan contact met deze planten leiden tot huidirritatie, jeuk en maag- en darmproblemen, maar ook tot ernstige klachten zoals hartritmestoornissen, ademhalingsproblemen, verlamming en hallucinaties – in extreme gevallen kan huidcontact met of het eten van een plant zelfs dodelijk zijn.

Houd ze in 't oog

Volwassenen zijn vaak wel bedacht op gevaren in de tuin en dragen handschoenen of wassen hun handen wat vaker. Kinderen staan daar minder bij stil – en stoppen ook nog weleens een bes of blaadje in hun mond. Oppassen dus met die kleintjes. En houd ook huisdieren in de gaten: voor katten zijn bijvoorbeeld lelies extreem gevaarlijk - een beetje stuifmeel kan al nierfalen veroorzaken. Honden worden snel ziek van azalea, druiven, oleander en taxus.

Veelvoorkomende giftige planten zijn:

- *Aconitum napellus* (monnikskap): de hele plant is giftig, let al op met huidcontact.
- *Colchicum autumnale* (herfsttijloos): alle delen zijn giftig.
- *Convallaria majalis* (lelietje-van-dalen): alle delen zijn giftig.
- *Delphinium* (ridderspoor): alle delen zijn giftig, deze plant kan verlamming veroorzaken.
- *Datura stramonium* (doornappel): alle delen zijn giftig.
- *Digitalis purpurea* (vingerhoedskruid): alle delen zijn zeer giftig, al bij aanraking.
- *Euphorbia* (wolfsmelk): het melksap is giftig, denk daarbij aan huidirritatie of oogirritatie.
- *Hydrangea* (hortensia): alle delen zijn giftig, ook voor honden en katten.
- *Laburnum* (goudenregen): de peulen en zaden zijn giftig.
- *Nerium oleander* (oleander): alle delen zijn giftig, vooral de wortelknollen.
- *Phaseolus vulgaris* (bonen): de rauwe bonen zijn giftig.
- *Phytolacca* (karmozijnbes): alle delen zijn giftig, alleen de rode, rijpe bessen niet. Neem echter geen risico.
- *Rheum rhabarbarum* (rabarber): het blad is giftig.
- *Solanum dulcamara* (bitterzoet): de rode bessen en het blad zijn giftig.
- *Solanum lycopersicum* (tomaat): giftige delen zijn het loof en nog groene tomaten (groene tomaten die zo horen niet, natuurlijk).
- *Solanum nigrum* (zwarte nachtschade): de bessen verkleuren van groen naar zwart en zijn zeer giftig.
- *Taxus baccata* (taxus): alle delen zijn giftig, ook de zaadjes, alleen het vruchtvlees van de rode vrucht is eetbaar.

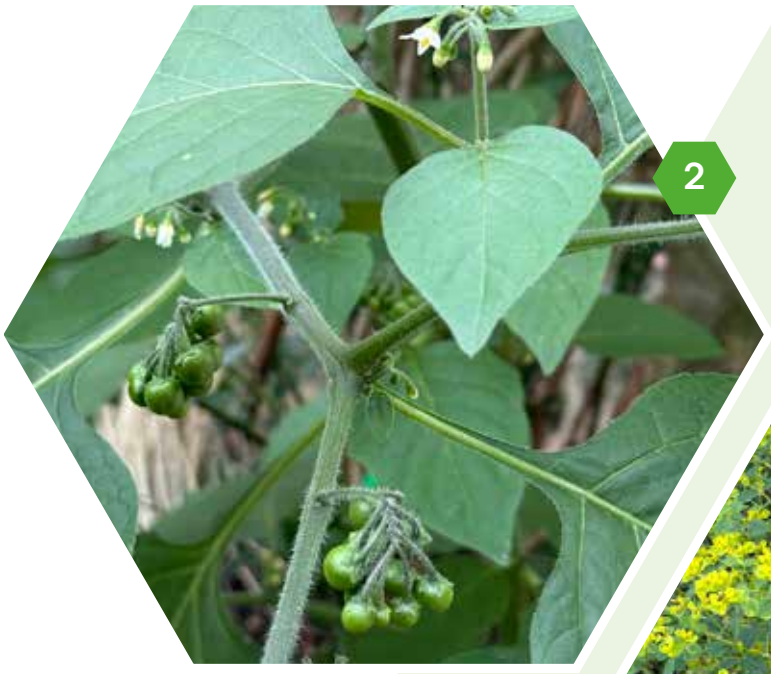

2

"Goed oppassen met kleine kinderen en huisdieren."

3

4

5

1. De karmozijnbes kom je steeds vaker tegen: **niet van eten!**
2. Zwarte nachtschade
3. Wolfsmelk
4. Hortensia
5. Herfsttijloos

Tekst: Martine Broekman
Fotografie: Suzanne de Boer

Hoe bescherm je hout het best?

De verschillen tussen olie, beits en verf

Hout is een prachtig, natuurlijk materiaal. In de tuinparken vind je schuttingen, schuurtjes, tuinhuizen... Maar wie hout buiten toepast, krijgt te maken met weersinvloeden. Zon, regen en wind tasten het oppervlak aan en zorgen voor vergrijzing, scheurtjes of zelfs rotting. Hoe bescherm je je hout? Wat is effectief en milieuvriendelijk?

Schoon, droog en het juiste materiaal

Welke methode je ook kiest – verf, olie of beits – duurzame bescherming begint bij een goede voorbereiding. Hout moet schoon en droog zijn, anders hechten producten minder goed en gaat de bescherming minder lang mee.

Let daarnaast op de samenstelling van producten. Vermijd oplosmiddelrijke middelen en controleer het VOS-gehalte (vluchtige organische stoffen): hoe lager, hoe beter voor jou en de natuur. Kies bij voorkeur watergedragen of plantaardige varianten. Veel klassieke verven bevatten bovendien microplastics (PE, PET, HDPE). Deze breken nauwelijks af en belanden uiteindelijk in bodem of water. Omdat fabrikanten dit niet verplicht hoeven te vermelden, is het vaak veiliger om te kiezen voor producten op basis van natuurlijke oliën en harsen.

Olie: natuurlijk en onderhoudsvriendelijk

Houtolie is een duurzame keuze omdat die diep in het hout trekt en waterafstotend maakt. Een voorbeeld is Restol™ houtolie, gemaakt op basis van plantaardige lijnolie.

Voordelen van olie:

- Beschermt tegen zon, regen en vergrijzing;
- Het onderhoud is eenvoudig: schoonmaken en opnieuw oliën, zonder schuren;
- Verkrijgbaar in zowel transparant als gekleurd, zijdeglans of mat;
- De matte versie bevat nauwelijks oplosmiddelen en is dus extra milieuvriendelijk.

Nadeel is dat olie vaker opnieuw moet worden aangebracht, zeker op sterk belaste plekken zoals vlonders of tuinmeubels. Daar staat tegenover dat het onderhoud minder belastend is en geen schuurwerk of afval oplevert.

Beits: de middenweg

Beits combineert eigenschappen van olie en verf. Beits dringt deels in het hout en vormt deels een beschermende laag, waardoor de houtstructuur zichtbaar blijft maar het oppervlak toch extra bescherming krijgt.

Voordelen van beits:

- Geeft een natuurlijke uitstraling, transparant of semi-dekkend;
- Onderhoudsvriendelijk: vooral transparante varianten zijn zonder schuren bij te werken;
- Duurzame varianten zijn watergedragen, hebben lage VOS-waarden en maken gebruik van plantaardige oliën of harsen.

Voorbeelden: merken zoals Auro en Livos bieden ecologische beitsen op basis van natuurlijke grondstoffen. Daarmee vermijd je synthetische polymeren en onnodige milieubelasting.

Verf: de klassieke keuze

Verf legt een dekkende laag op het hout en gaat vaak langer mee dan olie of beits.

Voordelen van verf:

- Sterke bescherming tegen weer en wind;
- Watergedragen varianten met een laag VOS-gehalte (<30 g/l) zijn beter voor milieu en gezondheid;
- Sommige natuurlijke verfsoorten zijn ademend en vereisen bij onderhoud geen schuren.

Voorbeeld: de traditionele Zweedse verf Falu Rödfärg. Dit is officieel een verf op basis van lijnolie en water, die ademend is en langzaam afslijt in plaats van te bladderen. Daardoor lijkt het onderhoudsvriendelijk op beits, maar technisch blijft het een verf.

Nadeel: oude lagen verf moeten na verloop van tijd verwijderd worden, waarbij verfresten en microplastics in het milieu terecht kunnen komen.

De merken Auro, Ällback en Kreidezeit bevatten helemaal geen VOS, Moose Färg een klein beetje. Maar alles is gemaakt van natuurlijke materialen en vrij van microplastics, dus wat verfschuurresten betreft veilig.

Minder schilderen = duurzamer

Ongeacht de keuze voor olie, beits of verf: hoe minder vaak je hoeft bij te werken, hoe duurzamer. Dat bereik je door:

- Een kleur te kiezen die je écht mooi vindt;
- Grondig schoon en droog hout te behandelen;
- Te werken met producten die bij onderhoud niet afgeschaafd hoeven te worden.

Niet alles hoeft beschermd te worden

Metalen, kunststoffen en veel hardhoutsoorten zoals eiken of bankirai, kunnen prima zonder. Gebruik verf of olie vooral voor zachtere houtsoorten zoals vuren, douglas of grenen. Daarmee verleng je hun levensduur aanzienlijk.

Schilder netjes én verantwoord

Klaar met verven? Ook dan kun je verschil maken:

- Veeg je kwasten eerst goed af (bijvoorbeeld met een tissue) en gooi dit bij het restafval;
- Spoel je kwasten daarna uit met water en breng dat spoelwater naar een milieustation. Zo voorkom je dat verf in het riool of de tuin verdwijnt.

Kies bewust

Met de juiste verf, goede voorbereiding en een beetje aandacht voor het opruimen, draag je bij aan een tuin die gezond blijft – voor je groenten, je grond en jezelf.

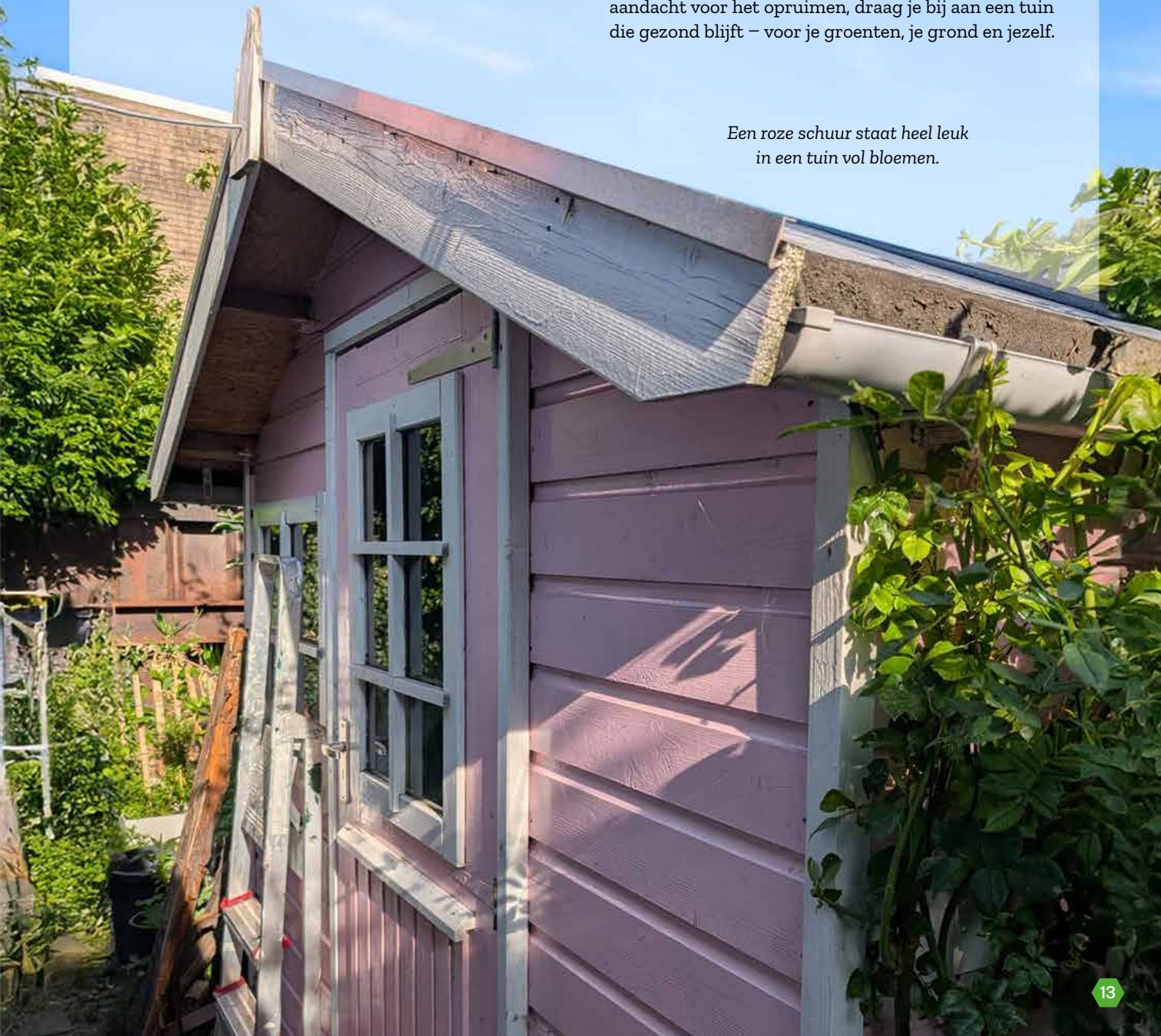

Een roze schuur staat heel leuk in een tuin vol bloemen.

Tekst en fotografie: Bert Kuit

Prikkelend groen

Houdt inbrekers tegen

Planten met doorns of scherp getand blad kunnen dienstdoen als natuurlijke inbraakpreventie. Plant dit stekelige groen rond de tuin, als haagje onder ramen, of laat het klimmen langs een deur of toegangspoort, dan schrikt het ongenode gasten af. En door ze regelmatig te snoeien, blijven de struiken compact en ontoegankelijk. Aan zangvogeltjes in de tuin bieden deze planten juist bescherming en bessen. Bijen en andere insecten komen op de nectar en het stuifmeel af. Win-win-win!

Stekelig groen dat graag klimt:

- ***Rosa multiflora*** is een botanische klimroos, sterk en doornig. Bloeit uitbundig en doet het prima tegen een schuurtje of hek. Krijgt mooie rozenbottels.
- ***Rubus fruticosus 'Himalaya'*** heeft heel veel doorns én een enorme braamproductie: kan, afhankelijk waar hij groeit, per plant zeker tien kilo aan vruchten krijgen.

Deze prikplanten kun je als haag inzetten:

- ***Crataegus monogyna (meidoorn)*** heeft takken vol doornen, in het voorjaar witte bloesem en rode bessen in de herfst.
- ***Pyracantha (vuurdoorn)*** draagt puntige lange stekels langs de takken, blijft groen in de winter en krijgt veel bessen in rood, geel of oranje. Groeit ook goed tegen een hek of wand aan.
- ***Berberis (zuurbes)*** is er in allerlei variëteiten: van laagblijvend tot flinke struik maar altijd zeer stekelig. Berberis thunbergii heeft rood blad dat hij in de winter verliest, bloeit geel en krijgt rode bessen in de herfst. Berberis julianae is het hele jaar groen, bloeit geel en krijgt blauwe bessen.
- ***Ilex aquifolium (hulst)*** is wintergroen en heeft glanzend blad met scherpe stekels aan de randen. Laat in het jaar komen er rode bessen aan: een wintervoorraad voor vogels. De plant is ook mooi als solitaire struik.
- ***Mahonia aquifolium (mahonia)*** heeft scherp getand blad en is wintergroen. De bloei is zeer vroeg in het voorjaar of al in een warm najaar. Kan ook een mooie compacte struik vormen. Na de bloei verschijnen er blauwzwarte bessen.

Vuurdoorn met enorme stekels, bij het toegangshek op tuinpark Osdorp.

Mahonia bealei heeft zelfs nóg scherpere en grotere stekels aan het blad dan Mahonia aquifolium.

Roos multiflora: een stekelige botanische klimroos.

Wilde roos met doornen. Van de vruchten kun je jam maken.

Meidoorn bloeit wit, krijgt rode bessen en vormt een dichte haag waarin vogeltjes zich graag verstoppen.

Fotografie: Dean Lewis via Unsplash

Dag huis, dag tuin, dag opbergschuur

Zo laat je ze goed achter voor de winter

21 tips van tuinders

Tegen het stukvriezen van zaken

- Sluit de waterhoofdkraan af en laat al het water dat nog in de leiding zit via tapkranen weglopen, blaas de leidingen eventueel door
- Laat ook het water uit de leidingen in de geiser en de douche lopen
- Strooi een handje zout in de wc

Ten behoeve van brandveiligheid

- Trek stekkers uit het stopcontact tegen eventuele kortsluiting (en onnodig stroomgebruik)
- Draai de gasflessen dicht

Tegen vocht, schimmel en geurtjes

- Ga in de koude maanden regelmatig naar de tuin en stook de (hout)kachel op - dit voorkomt ook dat de vloer kromtrekt
- Zet vochtvreters neer, leg stoffen zakjes met zout neer
- Leeg de koelkast, ontdooi de vriezer en laat beide openstaan
- Zorg voor ventilatie

Fris bed

- Neem al het beddengoed, ook extra dekens, dekbed en kussens, mee naar huis
- Zet de matrassen rechtop om te luchten

Als je geen muizenfamilie in huis wilt

- Bewaar zaden en etenswaren in afgesloten boxen of kasten
- Maak goed schoon, zodat er geen kruimel te vinden is
- Heb je een kat met kattenbak op de tuin, laat dan de kattenbak staan
- Verpak kaarsen en waxinelichtjes goed, anders tref je in het voorjaar alleen nog lonten en foliebakjes aan - en muizenkeutels

Inbrekers ontmoedigen

- Doe ramen en deuren goed op slot en de gordijnen dicht
- Leg waardevolle spullen zoals gereedschap uit het zicht of neem ze mee naar huis
- Maak het bovenlicht kleiner door horizontaal een stang te plaatsen
- Raamsluiting met een drukknop maakt dat hengelen naar de klink niet loont, bijvoorbeeld raamsluiting van AXA
- Hang een (nep)camera op, zoals een 'Dummy Camera'

De tuin

- Stop de tuin vol biologische voorjaarsbollen: sneeuwklokjes, krokussen, blauwe druifjes, narcissen, tulpen, sieruien en hondstand. Zo heb je een uitbundige voorjaarstuin om naar uit te kijken en voer je vroege hommels en bijen.

Tekst: Suzanne de Boer
Fotografie: Lisette Smit en Erik Karits via Pexels

Alert op teken

Heerlijk, zo'n volkstuin, dat vinden ook vogels, hommels en wormen. Een dier dat we liever niet in de buurt hebben is de teek. Daarom tips om een ontmoeting te vermijden. En wat je kunt doen als het tóch tot een confrontatie komt.

Teken op een primula.

Lisette Smit, aspirant-lid bij de Bond van Volkstuinders, is verpleegkundige infectieziekten bij GGD Amsterdam en weet veel over teken: "Teken zijn platte spinnetjes die zich voeden met bloed. Ze zijn daarbij niet heel kieskeurig en zoeken dit bloed bijvoorbeeld bij vogels, muisjes, ratten, eekhoorns, honden en mensen. Treffen ze een dier – of mens – dat besmet is met de ziekte van Lyme, dan lopen zij deze ziekte ook op en kunnen die vervolgens doorgeven. De ziekte van Lyme kan vermoeidheidsklachten en neurologische problemen opleveren en je hartconditie verminderen."

Hoogseizoen?

Teken verstoppen zich in de winter tussen gevallen blad. Zodra de buitentemperatuur vijf graden Celsius is, kruipen ze uit hun schuilplaats en gaan ze op zoek naar eten. Van een hoogseizoen als het om teken gaat, is dan ook geen sprake; ze zijn er bijna het hele jaar. "Teken kunnen niet vliegen en springen en laten zich ook niet uit een boom op je vallen," vertelt Lisette. "Ze zitten in het gras en in struiken tot ongeveer anderhalve meter hoogte en liften met je mee wanneer je langsloopt of in het gras gaat liggen. Ze zijn op zoek naar huid. Daarom is het slim om op de tuin lange sokken te dragen, dichte schoenen, een lange broek en een shirt met lange mouwen. Je huid eerst insmeren met Deet werpt ook een barrière op.

Deet houdt teken – en muggen – op afstand. Klaar met tuinieren? Schud de kleding buiten na gebruik goed uit. Hoogzomer is het voor bedekte armen en benen te warm. Gebruik dan sowieso Deet – en herhaal dit om de paar uur – om teken op afstand te houden en controleer jezelf en elkaar na een dag in de tuin goed op de aanwezigheid van eventuele teken."

Tekenkaart

Het is goed om te weten dat 20% van de Nederlandse teken besmet is met de ziekte van Lyme. "Daarnaast maakt een teek verschillende stadia door," legt Lisette uit. "Een nimf bijvoorbeeld is heel jong en klein en heeft nog niet lang de kans gehad om besmet te raken. Toch moet je bij elke teek alert zijn. Ook kleintjes van nog geen millimeter groot moet je altijd zo snel mogelijk en in elk geval binnen 24 uur verwijderen, want je weet het maar nooit."

Een teek verwijderen is soms makkelijker gezegd dan gedaan. "Soms klop je ze zo van je af, soms hebben ze zich stevig vastgebeten. Gebruik een tekenkaart of een tekentang, dan is de kans het grootst dat je het hele diertje, inclusief het kopje, weghaalt. Is dat niet gelukt, maak dan een afspraak met de huisarts om het klusje te klaren. We adviseren ook om een foto te maken van de plek waar de teek zat en de datum op te schrijven. Een rode vlek of ring kan tot drie maanden na een beet nog ontstaan, wees dus deze periode alert. Deze rode vlek of ring ontstaat niet bij iedereen die de ziekte van Lyme oploopt, wees dus ook alert op griepachtige symptomen zoals koorts, hoofdpijn of een stijve nek."

Heb je geen teek op je lijf gezien maar valt je wel ineens een uitdijende rode ring op, dan kan dit op de aanwezigheid van Lyme duiden. "De teek heeft dan al losgelaten, maar toch iets op je overgebracht waar je lijf op reageert. Neem bij twijfel altijd contact met de huisarts op, die kan besluiten om een antibioticakuur voor te schrijven. Deze kuur is effectief, maar nooit voor honderd procent dekkend, dus een besmetting voorkomen blijft beter dan genezen.
Op *tekenradar.nl/melden* kun je aangeven dat je een tekenbeet hebt opgelopen. Zo wordt het besmettingsgebied in kaart gebracht."

> "Verwijder teken zo snel mogelijk."

Lisette Smit, verpleegkundige bij GGD Amsterdam.

Wat niet te doen als je een teek hebt:

- Knijpen in de teek
- Verdovende middelen, zoals alcohol, of desinfectantia gebruiken voordat de teek is verwijderd
- Zeep, gel, olie of vaseline gebruiken om de teek te verwijderen
- De teek bewerken met een brandende sigaret of lucifer

Deze handelingen irriteren de teek. De ziekte van Lyme zit in het speeksel en de maag van de teek. Door het irriteren kan de teek juist zijn maaginhoud lozen waardoor het risico op het overdragen van de ziekteverwekker groter wordt.

Heeft je hond een teek?

Ook honden kunnen ziek worden als ze een besmette teek treffen. Verwijder daarom ook bij je huisdier teken zo snel mogelijk.

Maak je EHBO-kist compleet

Omdat er meer gevaar loert op de tuin.

- Tekenkaart of tekentang, verkrijgbaar bij de reizigersafdeling van GGD Amsterdam, ANWB en drogisten: om teken te verwijderen
- Deet: om teken en muggen te ontmoedigen in je buurt te komen
- Prikweg: om pijn of jeuk na aan insectenbeet of -prik te verzachten
- Pincet: voor het verwijderen van houtsplinters en doornen
- Ontsmettingsmiddel zoals Dettol: om wondjes schoon te spoelen
- Gaasjes en pleisters: voor het afdekken van wondjes
- Calendulazalf: om de huid te verzorgen na contact met brandnetels
- Arniflor: maakt blauwe plekken na het stoten minder zichtbaar en herstelt de huid.

Tekst: Els de Wit

De veiligheidscommissie grijpt in

‘Meer dan eens moesten hulpdiensten uit de kleigrond losgetrokken worden’

Zaterdagmorgen tien uur op tuinpark Water-Land in Almere. De tuinders die op deze dag algemeen werk verrichten zijn al een uur bezig. Ik heb afgesproken met Tim Jonker en Harry Vernes, respectievelijk lid van de EHBO-commissie en de Veiligheidscommissie.

Harry controleert een waterpunt.

Tim Jonker is derdegeneratietuinder. Zijn, inmiddels overleden, grootouders behoorden tot de eerste tuinders van het park. ”Ik ben geboren en getogen op het park en dat je je inzet voor het tuinpark is me met de paplepel ingegoten.” Zo is hij onder andere voorzitter van de EHBO-commissie. ”De EHBO-commissie bestaat uit zo’n tien leden. Bij het algemeen werk op zaterdagochtend en bij de meer gespecialiseerde klussen van, wat wij noemen, de Technische Commissie, is altijd een EHBO-er ingeroosterd. De EHBO-commissie heeft een eigen ‘hok’ met voorraad aan verbandmiddelen en dergelijke en waar ook een behandeltafel staat. Ieder lid van de commissie heeft daarnaast een eigen EHBO-tas waar alles in zit wat je nodig hebt om eerste hulp te verlenen. Zo kun je zonder tijdverlies van heen en weer lopen direct naar de plek waar het nodig is.”

Dat laatste is geen overbodige luxe op Water-Land: van alle bondsparken is Water-Land het uitgestrektste park met ook relatief grote tuinpercelen. Soms waan je je in een bos, dan weer in een weidelandschap met water en knotwilgen. De tuinen zijn als kleine dorpjes gegroepeerd met daartussenin veel groen en ruimte. Het park zelf is op zijn beurt voor een groot deel omgeven door gronden van Staatsbosbeheer.

Hulp van de tractor

Harry is nog niet zo lang tuinder: ”Ik ben een jonkie op het park, maar ik werd al snel betrokken bij de Veiligheidscommissie. Ik ben namelijk jarenlang ploegleider bij een groot bedrijf geweest en ik was daarbij medeverantwoordelijk voor de veiligheid op de werkvloer. Dan kijk je op een gegeven moment met die blik ook naar andere situaties. Wat me direct opviel toen ik op het park kwam, waren de smalle paden op Water-Land. Het was voor ambulances en zeker voor brandweerwagens niet mogelijk om over het pad ter plaatse te komen. Dus reden ze geheel of gedeeltelijk over het gras, waardoor ze vaak bleven steken in de zachte kleigrond. Meer dan eens moest een wagen met de tractor worden losgetrokken. Inmiddels zijn de hoofdpaden verbreed.”

Wandelend over het park vallen de vele rode en blauwe paaltjes op. Ze markeren de kranen waarmee het water kan worden gereguleerd: door een blauwe kraan dicht te draaien wordt het water afgesloten van een groep tuinen; de rode kraan is een brandweerpunt en deze ontvangt zo meer waterdruk voor bluswerk. Bij aanleg van het park is hier al rekening mee gehouden.

Bekend bij de centralist

De Veiligheidscommissie is zo’n vijf jaar geleden opgericht en adviseert het bestuur van Water-Land over tal van veiligheidsissues. Harry: ”Er is veel te doen en je ziet steeds meer mogelijke verbeteringen. We hebben als commissie een flinke terugslag gehad, omdat nog niet zo lang geleden een zeer gewaardeerd lid van onze commissie, Ron Brands, is overleden. We kunnen voortbouwen op zijn werk en inzet, maar missen hem als

Alles staat klaar voor het algemeen werk.

Bewegwijzering voor hulpdiensten.

Zo'n bordje alleen al schrikt mensen met kwaad in de zin af.

persoon en als collectief geheugen van allerlei zaken die in het verleden hebben gespeeld."

De Veiligheidscommissie heeft zich onder meer gebogen over de aanleg van nieuwe elektronische poorten. Bij de aanschaf is rekening gehouden met het systeem van de hulpdiensten. "Allereerst hebben we ervoor gezorgd dat het adres van en de aanrijroute naar ons tuinpark bekend zijn wanneer iemand 112 belt. Voorheen stonden de hulpdiensten weleens bij een zij-ingang die alleen door wandelaars en fietsers gebruikt kan worden. Nu kan de centralist niet alleen direct zien welke ingang ze moeten hebben, ook is de plattegrond van het park bij de centralist bekend. Daarnaast kunnen de hulpdiensten de elektronische poorten zelf openmaken via hun eigen systeem."

Helder op een A4-tje

Water-Land heeft verder werkinstructies opgesteld wie bepaalde gereedschappen mag gebruiken en op welke manier. "Het spreekt misschien vanzelf dat alleen de daarvoor aangewezen leden van de Technische Commissie mogen omgaan met apparaten als kettingzaag, bosmaaier en onkruidbrander. Maar het is goed om dat ook duidelijk met elkaar af te spreken en dit op te schrijven. Ook voor gereedschappen die gebruikt worden bij het algemeen werk zoals een snoeischaar is een protocol. Dat zijn geen complete boekwerken die ergens in een la liggen te verstoffen, maar A4-tjes waarop tuinders kort en helder kunnen lezen hoe ze het gereedschap op een veilige manier moeten gebruiken. En natuurlijk wordt er gelet op de juiste kleding en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsbrillen, handschoenen en gehoorbescherming."

Vanuit de Veiligheidscommissie is het initiatief genomen om een geactualiseerde risico-inventarisatie te maken voor het park. "Dit hopen we binnenkort weer op te pakken. Het is verrassend op hoeveel plekken op een tuinpark 'Veiligheid' een onderwerp van belang is: bij de jaarlijkse controle van speeltuinen, de datum van de gasslangen, het gevaar van koolmonoxide, het gebruik van de frituur in de kantine, de AED, noem maar op."

Afschrikken

We lopen naar de uitgang. Naast de poort hangt een spiksplinternieuw bordje: 'Videobewaking'. Bij de drie uitgangen van het park zijn nog niet zo lang geleden camera's opgehangen. Tim, lachend: "Die zijn inderdaad bedoeld om mensen die hier niet horen te waarschuwen en af te schrikken, maar misschien nog meer om ervoor te zorgen dat onze parkeerplaats niet als gratis stalling voor aanhangwagens, caravans en campers wordt gebruikt."

Tim bij het EHBO-hok.

Tekst: Suzanne de Boer
Fotografie: Nanna Lahn

Gered door de verzekering

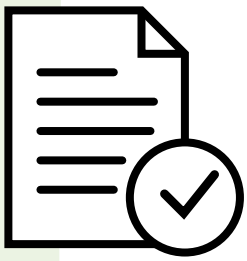

Nanna Lahn was dolblij toen ze in 2014, aan het eind van de zomer, op Amstelglorie een tuin met huisje kon overnemen. ‘De tuin was overwoekerd en stond vol bomen, het huisje had grote gaten in de vloer, maar ik zag de potentie en wilde zo graag.’

Snel ging Nanna aan de slag. “Ik ben begonnen met alle isolatie weg te halen, daar hadden ratten in gewoond. Toen bleek ook het dak slecht te zijn. Mijn vader, die in Denemarken woont, is met een vriend gekomen om een nieuw dak op het huisje te maken. Ze logeerden in die tijd bij vrienden hier op het park – dat was zo koud! Maar na een intensieve week de oude dakbedekking weghalen en afvoeren, nieuw materiaal kopen en op maat maken hebben ze er een nieuw dak op kunnen leggen. Het huisje was in de loop der jaren flink verzakt, dus dat hebben we laten opkrikken. Ik dacht nog: zal ik die onderste balken vernieuwen? Maar besloot ze toch te behouden en er stevige steigerplanken overheen te leggen. Uiteindelijk, we waren de hele winter druk geweest, ook de nieuwe isolatie was aangebracht, hoefden we alleen nog het houtwerk te schilderen en de vloer te leggen.
Dan konden we erin.”

Alles voor niks

Het voorjaar had alleen een flinke storm in petto. Nanna: “Ik stond net buiten toen ik hard ‘Woesjjj!’ hoorde, een enorme windvlaag streek langs mijn gezicht. Ik draaide me om en zag een grote conifeer over de achterkant van mijn huisje liggen, tot in de tuin van de buurman. Door de klap zakte het dak in, werden ramen uit hun sponningen geduwd en stond het hele huisje te trillen op zijn fundament.”

Nanna’s eerste gedachte was: die boom moet van mijn huisje af! “Ik fietste naar de ingang, waar altijd wel mensen zijn, maar ik had geen idee wie ik aan moest spreken omdat ik net nieuw op de tuin was. Toen liep ik tegen Wim Hemker aan, een oude tuinder. Ik was overstuur, want alles wat we net hadden opgebouwd was voor mijn ogen ingestort. Elke week hadden we een verbouwstapje verder gezet: nu pakken we dit op, straks komt dat, nog even doorzetten, het wordt echt mooi. Eindelijk kwam het einde in zicht, we hadden er zo naar uitgekeken dat we hier in de zomer zouden kunnen verblijven en nu was alles weg. Ik was in tranen. En toen zei Wim: ‘Maar je bent hier toch voor verzekerd?’ Daar had ik me nog helemaal niet in verdiept. Maar het klopte en dat was zo’n geruststelling.”

Bouwregels

Er kwam een verzekeringsagent en die maakte een rapport op: “Het huisje was rijp voor de sloop. Ik heb een hovenier laten komen die gespecialiseerd is in het kappen van bomen: Aemstel Flora Boomverzorging. Zij hebben met twee man met kettingzagen de boom kleingemaakt. Een ploeg van Amstelglorie hielp met het versnipperen van de takken. Wonder boven wonder waren alle ramen intact gebleven. Het glas bewaarden we voor het nieuwe huisje. Maar verder moesten we alles afbreken.”

Je mag niet bouwen in de zomer, dus kocht Nanna een kas om haar spullen droog in weg te kunnen zetten. “Mijn vader maakte van het oude keukenblok en een tuinslang een provisorische keuken. Ik heb de tuin aangeplant, met al wat grotere fruitbomen zodat ik een beetje privacy zou hebben. En ik begon met het ontwerpen van een nieuw huisje. Ik heb me verdiept in de bouwregels en het huis zo getekend dat het daar precies aan voldeed.
Er zijn namelijk regels voor de maximale hoogte, voor hoelang één lengte mag zijn, hoeveel vierkante meter een huisje mag hebben, dat afdakjes hierbij meetellen, dat een kas en schuur samen twaalf meter mogen zijn et cetera. Ik wilde graag een L-vormig huisje, en toen ik dat met alle juiste afmetingen uitgetekend had, heb ik het voorgelegd aan de bouwcommissie op het tuinpark. Die ging na een paar aanpassingen akkoord en toen kon ik in de herfst van 2015 opnieuw beginnen met bouwen.”

De gevallen conifeer drukt het dak naar beneden en de ramen worden uit hun sponningen geduwd.

Casco-oplevering

De tegels die als fundament voor het oude huis hadden gediend bleven op hun plaats. "Voor het extra stukje van de L-vorm legden we nieuwe tegels neer. Mijn buurman heeft een mooi huisje en zijn timmerman wilde ook wel mijn huisje bouwen. Dat was fijn, want hij wist hoe het er hier op het park met bouwen geregeld is: wanneer het mag, hoe het zit met toegang en hij had zijn eigen generator."

Het nieuwe L-vormige huisje in aanbouw.

Omdat de L-vormige constructie veel geld kost, vroeg Nanna de timmerman alleen de basis en de buitenkant neer te zetten en heeft ze na de casco-oplevering de inrichting zelf gedaan. "Het toilet van het oude huis had ik bewaard en opnieuw aangesloten op de riolering. Ik had ook nog een geiser, maar iemand was het huis binnengegaan toen het op instorten stond en de geiser gestolen!"

Wat lastig was, was dat het lang duurde voordat Nanna het geld van de verzekering kreeg. "Ik moest eerst het huis laten bouwen en daarna de rekening declareren. De timmerman moest lang op zijn geld wachten omdat ik de gemaakte kosten niet kon voorschieten omdat ik al veel had uitgegeven aan het opknappen van het eerste huisje. Het nieuwe huisje was na een paar weken klaar en toen was ik weer net zo blij als een jaar eerder – nu met het huisje van mijn dromen."

Verzekerd?

De meeste bouwsels op een tuin zijn via de Bond van Volkstuinders verzekerd tegen storm, brand en inbraakschade. Wil je weten of en zo ja, voor hoeveel je verzekerd bent? Je kunt dit checken en eventueel aanpassen op Mijn Tuin, het portal van de Bond *https://mijntuin.bondvanvolkstuinders.nl/login*
De gebruikersnaam is het e-mailadres dat je hebt opgegeven bij de Bond.

Brandweer Amsterdam-Amstelland

Tekst: Martine Broekman

‘Zeker in een houten tuinhuisje verspreidt vuur zich razendsnel’

Interview met Richard van den Bosch, Adviseur Risicobeheersing van de Brandweer Amsterdam-Amstelland.

Een brandweerwagen die uitrukt naar een volkstuinpark is maar liefst 7 meter lang, 2,4 meter breed en 3,10 meter hoog en weegt 15.000 kilo.

Op een tuinpark draait het om genieten van de natuur, tuinieren en samen buiten zijn. Maar daar komt ook brandveiligheid bij kijken. De combinatie van houten huisjes, gasflessen, elektriciteit en smalle paden maakt dat tuinders extra alert moeten zijn. Brand ontwikkelt zich vaak sneller dan mensen verwachten, zeker bij houtbouw en droge omstandigheden.

”Het onveilig of onjuist gebruik van gas, elektra of open vuur kan brandrisico’s met zich meebrengen,” vertelt Brandweer Amsterdam-Amstelland. ”Een oude gasslang, verouderde of amateuristisch aangelegde elektrische installaties, een stekkerdoos in een vochtige hoek – het lijkt klein, maar het kan grote gevolgen hebben. Zeker in een houten tuinhuisje verspreidt vuur zich razendsnel.”

Met de komst van zonnepanelen is er een nieuwe vorm van techniek geïntroduceerd. Daarmee zijn er ook nieuwe risico’s en kunnen andere typen incidenten voorkomen. ”In het geval van zonnepanelen zien we dat brand meestal begint met kortsluiting die ontstaan is door een onbehoorlijke installatie/montage.” De schade die hierdoor kan volgen is vaak van meerdere factoren afhankelijk, zoals de ondergrond: dakpannen zijn veiliger dan bitumen bijvoorbeeld.

Bereikbaarheid speelt een grote rol

Mocht er brand uitbreken, dan telt elke minuut. ”Bij brand is de locatie van het incident vaak goed zichtbaar door de rook, maar bij veel andere noodgevallen niet. Daarom is het verstandig als er iemand bij de ingang van het complex staat om de hulpdiensten op te vangen. Dat helpt veiligheidsdiensten sneller en efficiënter ter plaatse te komen. Zeker als er geen plattegrond of iets dergelijks aan het begin van het park te vinden is.”

De adviseur voegt toe: ”De voertuigen van hulpdiensten passen vaak niet door de smalle paden van een volkstuinpark. Dat betekent dat we meer moeite moeten doen om bij de juiste locatie te komen. Het is dus cruciaal dat tuinders zelf basismaatregelen nemen én dat paden en toegangen vrij zijn gemaakt.”

Brandveiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, aldus de brandweer: ”Met een tuinhuisje moet je alert omgaan met gas, stroom en opslag. En vraag jezelf af: kan de brandweer hier eigenlijk wel komen als het misgaat?”

Maak het brandveilig(er)

- ***Gasslang en gasflessen*** – Controleer de houdbaarheidsdatum van de slang (deze kan poreus worden na verloop van tijd), de keuringsdatum van de gasfles en de staat van de o-ring in de drukregelaar.
- ***Gaskist*** – Deze is maximaal 80 cm hoog en 45 cm breed, staat buiten, is goed geventileerd en altijd toegankelijk – afsluiten is niet toegestaan omdat bij noodsituaties een fles direct verwijderd moet kunnen worden. Alle gasflessen, ook lege, staan in de gaskist en zijn voorzien van een goedgekeurde (30 mbar) drukregelaar.
- ***Elektra*** – Vermijd verlengsnoeren voor vaste apparaten.
- ***Installaties*** – Laat installaties alleen door erkende vakmensen aanleggen.
- ***Rook- en CO-melders*** – Installeer rookmelders in je tuinhuis en CO-melders bij gebruik van verbrandingstoestellen zoals gaskachels of kooktoestellen.
- ***Vluchten boven blussen*** – Focus bij een brand altijd op het veilig vluchten en bel zo snel mogelijk 112.
- ***Blusmiddelen*** – Wil je toch een blusmiddel aanschaffen? Kies dan een schuimblusser van A-B-F-klasse en weet hoe je deze veilig kunt gebruiken. Is de brand groter dan een voetbal? Onderneem dan zelf geen bluspoging meer maar bel 112.
- ***Toegangswegen*** – Houd paden vrij van fietsen, kruiwagens en overhangend groen.

> „Een oude gasslang, verouderde elektrische installaties, een stekkerdoos in een vochtige hoek – het kan grote gevolgen hebben."

Verschil CO-meter en CO_2-meter

Wanneer er in een tuinhuis gas wordt gebruikt, adviseert de brandweer een CO-melder (koolstofmonoxidemeter) te plaatsen. Deze detecteert koolmonoxide, een gevaarlijk gas dat kan ontstaan bij onvolledige verbranding in toestellen zoals gaskachels of kooktoestellen.
Een CO_2-melder daarentegen meet de hoeveelheid kooldioxide in de lucht. Zulke melders worden vooral toegepast in klaslokalen en kantoren om de ventilatie te controleren. Voor tuinhuisjes ziet de brandweer op dit moment geen meerwaarde voor CO_2-meters.

Meer informatie, tips en adviezen over brandveiligheid: *www.brandweer.nl*. Voor vragen kunt u ook mailen naar *samenbrandveilig@brandweeraa.nl*.

Bijdragen aan de Bond?

De Commissie Beheerfonds zoekt een nieuw lid. Benieuwd wat deze commissie doet en wat jij kunt bijdragen? Stuur vrijblijvend een mailtje naar ***beleid@bondvanvolkstuinders.nl***. Wie weet word je razend enthousiast!

Ga je graag met pen en/of camera op pad?

Vroegop, het tijdschrift van de Bond van volkstuinders, kan altijd leuke foto's en artikelen gebruiken. Het tijdschrift verschijnt twee keer per jaar, in april en oktober. De deadline valt een maand eerder. Wil je structureel meehelpen en ook de redactievergaderingen bijwonen? Mail naar ***vroegop@bondvanvolkstuinders.nl***. Hier kunnen ook artikelen en foto's naartoe.

Tekst: Jan Botman
Fotografie: gemeente Amsterdam

Loodonderzoek op de volkstuin

Sinds 2020 is de gemeente Amsterdam op grote schaal bezig met het controleren van de bodem op loodvervuiling. Hoe nu verder?

De controle richt zich op drie soorten bodems c.q. bodemeigenaren:

1. De openbare ruimte, zoals (kinder)speelplaatsen en parken
2. Privétuinen
3. Volkstuinen

Wat punt 1 betreft: dit onderzoek is in 2024 zo goed als afgerond. Er was wat de parken betreft geen noodzaak tot saneren, alleen bij een parkje in Weesp (dat sinds kort onderdeel is van Amsterdam). Amsterdam is de eigenaar van deze gronden, en neemt het initiatief tot sanering.

Ad. 2. Eigenaren van privétuinen zijn intensief benaderd door de gemeente, soms zelfs met huis-aan-huis bezoek, om loodonderzoek aan te bieden. Circa 10% van de benaderde adressen reageerde positief en is onderzocht, met wisselende resultaten, zoals te verwachten viel.
Mocht het onderzoek negatief uitvallen, d.w.z. de grond blijkt zwaar vervuild, dan is het aan de privé-eigenaar om te beslissen of er wordt gesaneerd. Hiervoor kan een subsidie aangevraagd worden bij de gemeente.

Ad. 3. In 2023 heeft men een proef opgestart door 28 tuinen verdeeld over 13 tuinparken te onderzoeken. 5 tuinen bleken sterk verontreinigd (verdeeld over 3 tuinparken), 11 tuinen waren matig verontreinigd, de rest was schoon. Dit resultaat leidde tot een grootscheeps onderzoek waarvoor alle tuinparken (behalve parken in schone gebieden) zich konden aanmelden. De bedoeling was het hele onderzoek begin 2025 af te ronden, dus ongetwijfeld heeft ook u de gelegenheid gehad om uw tuin hiervoor aan te melden, en weet u intussen of uw tuin schoon, matig vervuild of sterk vervuild is.

Schone grond

Maar goed, wat doet u met die kennis? U heeft misschien net als ik een onderzoeksverslag ontvangen van 27 pagina's met een heleboel cijfers, namen van metalen, PAKS, bestrijdingsmiddelen en nog wat. Overigens hebben moestuinierders een uitgebreider verslag gekregen dan tuinders met een siertuin, daar is alleen lood gemeten. Verder kreeg u foto's van de tuin, een plattegrond, en een groene, oranje of rode stip die aangeeft of de tuin schoon, matig of sterk vervuild is.

Wat moet u daarmee?

Welnu: ik heb niet het aanbod gehad om de grond te laten saneren, mocht die zwaar vervuild zijn. Nu is geen van de tuinen op mijn tuinpark zwaar vervuild, dus de noodzaak is er ook niet, maar toch. Het is in elk geval goed te weten dat mocht men een zwaar vervuilde tuin hebben, de gemeente eigenaar van de grond is en kan besluiten hier iets aan te doen. Ten tijde van het schrijven van dit artikel wil de gemeente voor tuinen met sterk verhoogde loodwaarden en grote moestuinen met matig tot sterk verhoogde waarden tuinders schone grond aanbieden om vervuilde delen op te hogen. Dit moet nog goedgekeurd worde door de Raad. Binnenkort kan door tuinders op het voorstel van de gemeente worden gereageerd.

Waarom is het loodonderzoek belangrijk?

Ik citeer uit een rapport uit 2014 (N. Walraven:
Lood in landelijke en stedelijke bodems in Nederland: natuurlijke achtergrond, verontreinigingen, bronnen en mobiliteit):
Lood heeft een aantal ongewenste effecten op de gezondheid van de mens, waarbij neurotoxiciteit het meest kritische effect is. Lood verstoort de biosynthese van hemoglobine en veroorzaakt daardoor bloedarmoede, verhoogt de bloeddruk en kan leiden tot nierbeschadiging, miskramen, verstoring van het zenuwstelsel, hersenbeschadiging (soms leidend tot dementie) en afgenomen vruchtbaarheid bij mannen door beschadiging van het sperma. Ook kan het negatieve effecten hebben op het leervermogen van kinderen en gedragsstoornissen opwekken, zoals agressie, impulsief gedrag en hyperactiviteit.

Dit lijkt me voldoende om verontrust van te raken.
Gelukkig is dit allang bekend, en is al in de jaren '80 van de vorige eeuw lood in benzine verboden, zijn intussen loden waterleidingen bijna overal vervangen, en is het gebruik van lood in tal van andere toepassingen verminderd of vervangen. Met als resultaat dat de loodemissie in de industrie tussen 1985 en 2007 met 87% is verminderd. Kunnen we nu achteroverleunen? Helaas niet, want als lood eenmaal in de bodem zit, verdwijnt het niet zomaar: het lost niet op. De aanwezigheid van lood in oppervlaktewateren bijvoorbeeld, is volgens de officiële criteria nog steeds te hoog.

Eet u van de tuin?

Goed: uw tuin is 'matig vervuild' en komt niet in aanmerking voor grootscheepse sanering. Waarvoor wel? Dat hangt af van wat u met de tuin doet. Zit u alleen op het plaatsje en maait u alleen eens in de week het gras? No worries, zolang u het gras maar niet opeet. Heeft u kinderen die dol zijn op graven met hun handen? Tja, dat is een ander verhaal. Want zoals u zojuist gelezen hebt zijn kinderen kwetsbaar: volgens deskundigen kan het zelfs leiden tot een achteruitgang van hun IQ van enkele procentpunten. Ook maakt het uit of u groenten en aardappelen verbouwt, of u het hele jaar rond van uw tuin eet. Ik citeer de volgende adviezen uit *Diffuse loodverontreiniging in de bodem Advies voor een gemeenschappelijk beleidskader (RIVM Rapport 2015-0204 P.F. Otte et al.):*

Adviezen bij een vervuiling van 210-530 mg/kg van de tuingrond wanneer er sprake is van groententeelt (eigen tuin, stadslandbouw, volkstuinen):

- Extra hygiënische maatregelen: tegengaan grondingestie door aandacht voor hygiëne (handen wassen voor het eten, inloop van grond tegengaan, regelmatig stofzuigen).
- Geen groententeelt in de volle grond maar in bakken met schone grond.
- Spoel/was groenten en vruchten die met de bodem in aanraking zijn gekomen extra goed voor bereiding/consumptie. Zo wordt de ingestie van aanhangende grond voorkomen.
- Zandbak met schoon zand voor jonge kinderen.
- Eet niet alleen uit eigen tuin, maar varieer.

Overige gebruikte literatuur:

1. *Voortgangsrapportage lood in de bodem Amsterdam. 2023/ juni 2024: Tussenstand juni 2024.*
2. *RIVM Rapport 609100004/2010: Emissies en verspreiding van zware metalen. M.G. Mennen et al.*

Te hooi & te gras

Duik de natuur in

Tuintrail West is geopend!

Tijdens het Buurtfestival in het Westerpark is afgelopen zomer TuinTrail West geopend: twee groene wandelroutes die starten bij station Sloterdijk. Iedereen kan de routes gratis lopen via *www.tuintrail.amsterdam* of met een routekaart in de hand (*€ 2,50*, de verkooppunten staan op de site vermeld). De wandelingen voeren je door het Westerpark, de Spaarndammerbuurt, de Baarsjes en Bos & Lommer. Je komt langs bijentuinen, tuinparken, moestuinen, natuurvijvers en andere groene initiatieven. Laat je inspireren door de luisterverhalen van bewoners die zich inzetten voor voedsel uit eigen buurt, biodiversiteit, wateropvang en liefde voor de bodem. Ontdek hoe we samen stap voor stap kunnen bijdragen aan een groene en leefbare stad.
TuinTrail West is mogelijk gemaakt door Stichting Amsterdam 750.

Carla, Lucy, Hendrikje en Linda.

Verdwalen

Natuurdwalen kan altijd en overal. In je eigen volkstuinpark bijvoorbeeld, als je langs de planten en bomen gaat en eens tuurt naar wat er tussen de grasprieten beweegt.
Katja Staring geeft in haar *Dwaalgids* 96 verrassende dwaalideeën, ook tijdens een blokje om door de buurt of het stadspark. Het is een makkelijke manier om jezelf op te laden.
€ 19,99 dailygreenspiration.nl/natuurdwalen

Ook leuk: luister naar *Dwaalverhaal* via Spotify of Springcast. In deze podcast dwaalt Katja met kunstenaars, dichters en avonturiers door de natuur. Zij geven mooie woorden aan hun natuurervaring.

Goed plan!

't Is leuk om al je tuinideeën op een kalender of in een agenda te schrijven. Zo komt er van je plannen meer terecht. Kies iets met een algemeen natuurthema, zoals de kalender van Annie Soudain (*€ 12,99*) of de agenda van *Roots* (*€ 15,99*). En als je houdt van groente en fruit kweken, is bijvoorbeeld de *Moestuin Agenda 2026* van Floor Korte (*€ 21,50*) ideaal.
Verkrijgbaar via bol.com of boekhandel Scheltema aan het Rokin bijvoorbeeld.

Het is weer bollentijd!

Bestel biologische bloembollen en stop ze voor de eerste nachtvorst in de grond – of in een pot op je balkon. Nu hebben de volgende biobollenboeren nog voorraad, maar het gaat hard. Scrol door hun aanbod op hun website: worden het narcissen, lenteklokjes, blauwe druifjes, alliums, hyacinten... Bestel ze snel, dan kun je je eindeloos verheugen op vrolijke kleuren in het voorjaar.

- Sterkebollen.nl
- Biologischebloembollen.nl
- Naturalbulbs.nl
- Bloemoloog.nl
- Ecobulbs.nl

Hou je van zaaien?

Voor biologische zaden en zaaitips kun je terecht bij:

- doityourselves.nl – plukgeluk, voor een tuin vol bloemen
- lottta.nl – voor bloemenzaden en zaaitrays
- feggies.nl – heeft alles voor de moestuin: groentezaden, bewaardozen en gereedschap
- bolster.nl – een topper in groentezaden en groenbemesters
- dezaden.nl – heeft kruiden- en groentezaden en pootgoed

Rust en Vreugd op tv

Een geestige, vileine en ontroerende dramaserie in acht delen over het wel en wee op een volkstuinpark, gebaseerd op het boek *Rust & Vreugd* van Hendrik Groen. Met Annet Malherbe in de rol van Emma Quaadvliegh, die het als nieuwe tuinder opneemt tegen het tuinparkbestuur.
Uitzending najaar 2025 bij Omroep MAX op NPO 1.

Allemaal mensen

Een tuinpark is zoals een dorp, met inwoners die ieder hun eigen verhaal hebben. Tik je op *YouTube.com* 'tuinvolk' in, dan vind je een online serie van KRO-NCRV. Te midden van bloemen, bomen en hagen interviewt Andrea van Pol tuinders over wat het tuinieren hen brengt: geluk, hyperfocus, rust en troost – een mooie oogst. *Tuinvolk* is oprecht en ontroerend.

Met stip

Op 27 september is het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren aan volkstuinpark Sloterdijkermeer uitgereikt door AVVN-voorzitter Pancras Pouw. Van harte gefeliciteerd met de Vier Stippen!

Vlnr: Ton DuJardin - keurmerkcommissie Sloterdijkermeer, Pancras Pouw - voorzitter AVVN, en Annemiek Rigter en Yvonne van Mol, beiden van de keurmerkcommissie Sloterdijkermeer.

BONDS-VERGADERING

Zaterdag 13 december 2025

Inloop 12:30 uur
Aanvang 13:00 uur
Tuinpark Tuinwijck

AGENDA

1. **Opening, mededelingen en ingekomen stukken**
2. **Verslag vorige bondsvergadering**
3. **Vaststelling geconsolideerde jaarrekening 2024**
4. **Activiteiten en begroting 2026**
   - 4.1 Activiteiten 2025
   - 4.2 Meerjarig perspectief, begroting 2026 en vaststelling hoogte contributie (aspirant)-leden
   - 4.3 Vaststelling rentepercentage
   - 4.4 Risico's en reserves
5. **Benoemingen en voordrachten**
   - 5.1 (Her)benoeming leden bondscommissies
   - 5.2 (Her)benoeming leden bondsbestuur
6. **Voorstellen van het bondsbestuur**
   - 6.1 Voorstellen Herziening Statuten en Reglementen
   - 6.1.1 Toelichting stand van zaken
   - 6.1.2 Rekening en verantwoording – nieuw voorstel op deelonderwerp volgende op vorige bondsvergadering
   - 6.1.3 Voorkeursrecht partners, kinderen, ouders
7. **Voorstellen vanuit de tuinparken**
8. **Terugkoppeling overleg en afspraken met de gemeente Amsterdam**
9. **Waardebepalingen**
   - 9.1 Waardebepaling Bouwsels – Vaststellen normering
   - 9.2 Waardebepaling tuin en beplanting – Vaststellen normering
10. **Bekendmaking benoemingen**
11. **Rondvraag en sluiting**

PRAKTISCHE INFORMATIE

Afvaardiging uit de ALV's naar de bondsvergadering

De bondsvergadering is de Algemene vergadering van de Bond van Volkstuinders waarbij alle afdelingen (tuinparken) vertegenwoordigd zijn met (max.) drie bondsafgevaardigden. De afdelingsvergadering (ALV) van een tuinpark kiest deze bondsafgevaardigden voor drie jaar. Minstens een van de drie bondsafgevaardigden is een lid-tuinder en geen afdelingsbestuurder.

De namen en e-mailadressen van de (max.) drie bondsafgevaardigden moeten uiterlijk 8 december worden doorgegeven aan *info@bondvanvolkstuinders.nl* door de secretaris van het tuinpark.

Bondsafgevaardigden die zijn verhinderd, kunnen zich laten machtigen door een ander lid via de ALV van hun afdeling. Een machtigingsformulier is terug te vinden op *www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen*.

Vindplaats van agenda en bijlagen

Alle stukken bij de agenda van de bondsvergadering worden uiterlijk 21 november gepubliceerd op *www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen* of zoveel eerder als mogelijk.

Vragen en opmerkingen van bondsafgevaardigden

Om ervoor te zorgen dat op de bondsvergadering alle agendapunten de aandacht krijgen die ze verdienen, verzoeken we de bondsafgevaardigden om vragen om toelichting en tekstuele opmerkingen uiterlijk 8 december te mailen aan *beleid@bondvanvolkstuinders.nl*. Op de bondsvergadering zelf besteden we dan de beschikbare tijd aan uitwisseling van argumenten, inhoudelijke discussie en besluitvorming.

Inbreng van lid-tuinders via de ALV's

Op de ALV van de tuinparken is de agenda van de bondsvergadering een vast bespreekpunt. Bij de ALV's zijn bondsbestuurders aanwezig. Lid-tuinders kunnen hun vragen over de agendaonderwerpen van de bondsvergadering stellen in de ALV van hun eigen tuinpark en hun inbreng meegeven aan hun bondsafgevaardigden.

Bijwonen als toehoorder

Leden/tuinders die geen bondsafgevaardigde zijn kunnen de bondsvergadering bijwonen als toehoorder (zolang er voldoende ruimte is). Meld je dan uiterlijk 8 december aan via *info@bondvanvolkstuinders.nl*.

LOCATIE

Tuinpark Tuinwijck, Liergouw 55,
1026 BW Amsterdam.

Routebeschrijving

Met de auto: De Liergouw grenst aan de ringweg A10. Neem vanaf de A10 afslag S115, Durgerdam. Neem bij de verkeerslichten de Zuiderzeeweg parallel aan de snelweg richting Schellingwoude. Ga bij de rotonde naar links (driekwart rond) en daarna direct rechtsaf. Na ongeveer 70 meter zie je aan de linkerkant de hoofdingang en de parkeerplaats.
Met het openbaar vervoer: Vanaf het Amstelstation of Muiderpoortstation neem je GVB Bus 37 richting Noord. Uitstappen bij halte Liergouw (vandaaraf is het ongeveer 5 minuten lopen). Of plan je reis met *9292.nl*: *www.9292.nl/reisplanner*
Met de fiets: Er zijn mooie fietsroutes te vinden op de website van de ANWB: *https://www.anwb.nl/verkeer/routeplanner/fiets*

TOELICHTING OP DE AGENDA

Stukken staan uiterlijk 21 november of zoveel eerder als mogelijk op webpagina *www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen.* Hieronder volgt een toelichting per agendapunt voor zover bekend op datum van schrijven.

Ad 2 Verslag vorige bondsvergadering

Het betreft het verslag van de bondsvergadering op 14 juni 2025 op Volkstuinpark Tuinwijck.

Ad 3 Vaststellen geconsolideerde jaarrekening 2024

De (deel)jaarrekeningen van tuinparken en bondskantoor over 2024 zijn afgelopen voorjaar al vastgesteld. Omdat de Bond van Volkstuinders met alle afdelingen (tuinparken) één rechtspersoon vormt, zijn we wettelijk verplicht om na het vaststellen van de deeljaarrekeningen één geconsolideerde (= samengevoegde) jaarrekening op te stellen en deze te laten vaststellen door de bondsvergadering. De geconsolideerde jaarrekening staat uiterlijk 21 november op de hiervoor genoemde webpagina.

Ad 4 Activiteiten en begroting 2026

Ad 4.1 Activiteiten 2026

Door het zorgvuldig betrekken van de leden duurt het project Herziening Statuten en Reglementen langer dan gepland. Het eerdere streven was om eind 2025 een tekstvoorstel voor te leggen aan de bondsvergadering voor nieuwe statuten en bondsreglementen en een model huishoudelijk reglement. De extra tijd is nodig voor goede inhoudelijke discussies over de beleidsrijke onderwerpen, met grote betrokkenheid van afdelingsbesturen, bondsafgevaardigden en tuinders.

De gelaagdheid van onze vereniging, met afdelingsvergaderingen en een bondsvergadering, is een complicerende factor: op tal van plekken worden discussies gevoerd voordat uitgewerkte en breed gedragen voorstellen ter besluitvorming op de bondsvergadering voorgelegd kunnen worden.

De dreigende opheffing van Nieuw Vredelust en een deel van Ons Lustoord, en de herinrichting van het gebied waar ook Dijkzicht ligt, blijven onverminderd een onderwerp waar de betreffende parken en het bondsbestuur alle energie in zullen steken (en ook moeten steken). De gezamenlijke parken hebben in september 2025 een geactualiseerde versie van ons eerdere plan gepresenteerd aan de raadscommissie Ruimtelijke Ordening van de gemeente Amsterdam en aan gemeenteraadsleden Ouder-Amstel. Uit dit plan en de doorberekening daarbij blijkt dat het gewenste aantal (6.200) en type woningen kan worden gerealiseerd met behoud van Nieuw Vredelust en deel 3 van Ons Lustoord. Wat vooral nodig is, is de wil om dit ook te realiseren.

Het organiseren van deskundige ondersteuning van de tuinparken op het gebied van technisch onderhoud en beheer en het verder ontwikkelen van een goed en actueel Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) stond in 2025 op de agenda maar is niet gerealiseerd. Het bondsbestuur beraadt zich hoe dan wel.

In 2025 was Tuinpark Sloterdijkermeer het 20ste tuinpark dat het Keurmerk 'Natuurlijk Tuinieren' heeft gehaald (met 4 stippen!). Daarnaast zijn 2 tuinparken uit de resterende 9, te weten Osdorp en Ons Lustoord, gestart met het traject. Deze twee Amsterdamse parken zijn samen met een Delfts volkstuinpark onderdeel van de pilot ter ontwikkeling van een nieuw keurmerk van de AVVN. Naar verwachting worden beide trajecten afgerond in 2026 en zullen 1 tot 3 andere parken starten. Daarna zal bij de herkeuringen ook het nieuwe keurmerk ingevoerd worden. Het hebben van een actueel keurmerk (Samen) Natuurlijk Tuinieren blijft een belangrijk symbool waarmee we het belang van volkstuinparken in stedelijke gebieden goed kunnen onderbouwen.

In 2026 organiseert de bond wederom bijeenkomsten, workshops en dergelijke voor leden en functionarissen binnen de vereniging. Vaste onderdelen zijn periodieke bijeenkomsten en praktijkdagen gepland vanuit de Bonds-Commissies Tuin, Bouw, Ruimtelijke Ordening. Voorts biedt het bondsbureau introductieprogramma's voor nieuwe bestuurders van tuinparken en leden van kascommissies aan. Vast onderdeel zijn ook technische trainingen en praktische cursussen gericht op leden, op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (o.a. AED-cursussen).

In 2025 zijn de Open Volkstuindagen in het kader van 750 jaar Amsterdam georganiseerd vanuit de Bond van

Volkstuinders. Uit de evaluatie van de deelnemende 20 parken kwam naar voren dat de meeste positief stonden om hiervan een jaarlijks terugkerende activiteit te maken. Er zijn diverse ideeën voor verbeteringen en aanpassingen geopperd. Het bondsbestuur heeft dit alles in overweging en komt hierop terug op de besturenoverleggen en de bondsvergadering.

Voor 2026 staan verder geagendeerd om de bondsvergadering ter vaststelling een format Meerjarenonderhoudsplan en een format begroting (en daarmee ook een format voor de jaarrekening) voor te leggen.

Tot slot: Het grootste deel van de activiteiten op het bondsbureau bestaat uit de dagelijkse werkzaamheden, zoals: ledenadministratie, financiële administratie, ondersteuning van het bondsbestuur, de vraagbaakfunctie voor afdelingsbestuurders, lid-tuinders en aspiranten, handhaving en conflictbeheersing, afhandeling van winterbewoning, schadeclaims, kap- en andere vergunningen en alle andere regelmatig voorkomende onderwerpen.

Ad 4.2 Meerjarig perspectief, vaststelling contributie 2026 en begroting 2026 bondsdeel
Voorstel begroting 2026 bondsdeel en ook een nadere toelichting op het meerjarig perspectief, de inkomsten en uitgaven daarop wordt uiterlijk 21 november op *www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen* gepubliceerd.

Begroting 2026 bondsdeel - Inkomsten
De inkomsten van de bond bestaan grotendeels uit de jaarlijkse contributie van leden en aspirant-leden. Daarbij is de hoogte van de contributie voor aspirant-leden 50% van de contributie van leden. Het aantal leden is ieder jaar min of meer gelijk (namelijk het aantal van iets minder dan 6.000 tuinen). In de begroting 2026 gaan we uit van ongeveer 7.000 aspirant-leden.

Begroting 2026 bondsdeel - Uitgaven
De personele kosten zijn de belangrijkste kostenpost in de begroting bondsdeel. In de begroting 2026 is een uitbreiding van het aantal fte's opgenomen.
Personele inzet bij (tijdelijke) projecten wordt apart begroot.

In 2026 betreft dit de personeelskosten voor het project Herziening Statuten en Reglementen en de kosten voor personele inzet ter ondersteuning van De Groene Kernparken bij de dreigende opheffing.

Een grote uitgavenpost (ruim 158.000 euro) betreft de contributie aan de landelijke vereniging van volkstuinen, de AVVN. In het bedrag dat de leden en aspirant-leden aan de bond betalen zit een bedrag dat bestemd is voor de AVVN. Het bondsbestuur heeft al eerder aangegeven aan de AVVN dat we dit, in vergelijking met de diensten waar wij gebruik van maken, een te hoog bedrag vinden.
De AVVN heeft in 2025 een grote verandering doorgemaakt en beraadt zich hoe ze het lidmaatschap in de toekomst willen vormgeven. Het standpunt van de Bond van Volkstuinders hierin is:

- De AVVN hoort een belangenorganisatie voor tuinverenigingen (c.q. stichtingen, organisaties) te zijn; het is geen belangenorganisatie voor individuele tuinders. De communicatie moet dan ook gericht zijn op deze verenigingen. *De Tuinliefhebber* (het blad van de AVVN) is met name gericht op tuinders, niet op verenigingsbesturen en kan als zodanig vervallen.
- Landelijke belangenbehartiging is een belangrijke taak voor de AVVN.
- Diensten en producten welke worden aangeboden door de AVVN dienen betaald te worden door de leden die hier gebruik van maken.

De contributie van de AVVN wordt berekend per (aspirant-)lid en is nog niet bekend op moment van schrijven. De bijdrage aan de AVVN is daarom begroot op het niveau van 2025.

Ad 4.3 Vaststellen rentepercentage
Ieder jaar wordt het rentepercentage voor geldleningen vanuit het Bouw- en Solidariteitsfonds vastgesteld door de Bondsvergadering. Dit fonds verstrekt leningen aan afdelingen maar ook aan lid-tuinders. Een lid-tuinder kan een lening aanvragen voor de financiering van de aankoop, overname, (zelf)bouw of verbouwing van een tuinhuisje, kas of schuur op een tuinpark van de Bond.
Zie Algemeen reglement artikel 30 e.v.
Het bondsbestuur stelt voor om een rentepercentage van 2,5% voor 2026 (2025: 2,5%) te hanteren.

Ad 4.4 Risico's en reserves
Onze statuten en reglementen vermelden twee fondsen: Het Bouw- en Solidariteitsfonds (zie Algemeen Reglement artikel 30 e.v.) en het Fonds Onvoorziene Personele lasten (zie Algemeen Reglement artikel 17).

Het Bouw- en Solidariteitsfonds verstrekt leningen aan afdelingen en aan lid-tuinders. Op dit moment zijn er alleen lopende leningen aan lid-tuinders. De leningen aan leden zijn dermate bescheiden – qua aantal en qua maximale hoogte voor een lening (max. € 5.000) – dat dit niet de grootte van het fonds (2024: € 430.000) rechtvaardigt. De leningen aan afdelingen betroffen (in het verleden) meestal onvoorziene grote uitgaven voor onderhoud of vervanging van gebouwen of infrastructuur. Via het Meerjarenonderhoudsplan van ieder tuinpark wordt momenteel meerjarig 'gespaard' zodat er voldoende middelen zijn om op termijn grote investeringen zoals vervanging van het dak van het clubgebouw of van de waterleiding te financieren. Met een goede opbouw van deze reserves is het risico voor onverwacht grote uitgaven gemitigeerd en is de urgentie voor een dermate groot Fonds niet c.q. beduidend minder aanwezig.

Het Fonds Onvoorziene Personele Lasten is een fonds dat wellicht nodig was in het verleden maar inmiddels niet meer. De doelbestemming van het fonds en het beheer daarvan door het bondsbestuur gaf het bestuur een 'extra' potje om min of meer vrij te besteden aan personele lasten.

Het bondsbestuur zal een voorstel voor beide fondsen doen.

Ad 5. Benoemingen en voordrachten

Ad 5.1 (Her)benoeming leden bondscommissies
De bondsvergadering benoemt de leden van de Financiële Commissie, de Tuchtcommissie, de Commissie van Beroep en de leden van de Commissie Beheerfonds. Omdat Bert Talboo kandidaat is voor het bondsbestuur, treedt hij terug als lid van de Commissie Beheerfonds. Hiervoor is dus een vacature. Naast genoemde commissies kent de Bond nog drie andere commissies: De Bondsbouwcommissie, de Bondstuincommissie en de Bondscommissie Ruimtelijke Ordening. Ten slotte zijn in de redactie van Vroegop altijd nieuwe schrijvers en fotografen welkom. Mocht je belangstelling hebben voor de Commissie Beheerfonds of voor een andere functie in de vereniging, neem dan contact op met *beleid@bondvanvolkstuinders.nl*

Ad 5.2 (Her)benoeming leden bondsbestuur
In de komende bondsvergadering staat de benoeming van een aantal nieuwe bondsbestuurders op de agenda. Hun namen en een korte introductie staan binnenkort op de webpagina *www.bondvanvolkstuinders.nl/bondsvergaderingen.*

Ad 6. Voorstellen van het bondsbestuur

Ad 6.1 Voorstellen Herziening Statuten en Reglementen
De komende bondsvergaderingen, die van december 2025 en juni 2026, worden er een aantal zogenaamde 'beleidsrijke' onderwerpen geagendeerd: onderwerpen waarbij het een en ander zal veranderen en waarbij het dus nodig is om dit goed met elkaar te bespreken en daar ook over te besluiten. De letterlijke tekst van de nieuwe Statuten en Reglementen wordt in zijn geheel nog voorgelegd aan de leden; over de inhoud van de beleidsrijke onderwerpen in deze nieuwe statuten is er dan al besloten.

Voor de bondsvergadering staan drie onderwerpen geagendeerd:
1. Toelichting stand van zaken. De projectleider zal een toelichting geven op de huidige stand van zaken in het project Herziening statuten en reglementen.
2. Rekening en verantwoording. Dit onderwerp stond geagendeerd op de vorige bondsvergadering. Op één deelonderwerp (over het verlenen van decharge) is besluitvorming aangehouden, dit komt dus terug op 13 december a.s.
3. Voorkeursrecht. Wanneer een lid-tuinder opzegt of overlijdt kunnen momenteel de geregistreerde partner van de tuinder, de kinderen en de ouders, onder bepaalde voorwaarden, opteren om de tuin over te nemen. Het bondsbestuur komt met een voorstel om dit voorkeursrecht aan te passen.

Ad 7. Voorstellen vanuit de tuinparken

Op het moment van deadline voor Vroegop zijn er geen voorstellen vanuit de tuinparken.

Ad 8. Stand van zaken overleg en afspraken met de gemeente Amsterdam

Mondeling ter vergadering.

Ad 9. Waardebepalingen

Het vaststellen van de jaarlijkse normeringen van de waardebepalingen gebeurt door de bondsvergadering. Een waardebepaling bestaat uit een opnameformulier met bedragen en een toelichting/handleiding. Op ieder tuinpark wordt gebruikgemaakt van deze formulieren om bij vertrek van een tuinder bondsbreed een eenduidige systematiek te hanteren. Er zijn twee soorten waardebepalingen:

Ad 9.1 Waardebepaling Bouwsels (tuinhuisje, schuurtje, kweekkas)

Ad 9.2 Waardebepaling Tuin en beplanting
De bondsafgevaardigden stemmen over het voorstel dat is voorbereid en waarop is geadviseerd door respectievelijk de BondsCommissie Bouw en BondsCommissie Tuin. Na behandeling van de jaarlijkse aanpassing van de gehanteerde bedragen in het bondsbestuur, liggen de voorstellen nu voor in de bondsvergadering.

Carla Custers fotografeerde op het tuinpark paddenstoelen hazenpootje, geweizwam en helmmycena.

Campingsport Amsterdam

Alles voor uw camper, caravan, tent en tuinhuis.

Levering, installatie, reparatie en onderhoud van daglichtpanelen, accu's, omvormers, spanningsregelaars en accessoires.

Complete sets leveren wij ook, van een koelkastset tot een starterset!

Verkoop, reparatie en onderhoud van gas en petroleum kachels.
Wij leveren ook gasflessen en schone petroleum!

Wij leveren en repareren ook alle gas en zonne-energie koelkasten.

Verkoop, onderhoud, reparatie en montage van alle soorten geisers!

Ruime keuze aan kooktoestellen en alle koppelingen voor het aansluiten op gas.

WWW.CAMPINGSPORTAMSTERDAM.NL

Jan van Galenstraat 271
1056 BZ Amsterdam
Tel.: 020-6128911
E-mail: info@campingsportamsterdam.nl

Openingstijden
Maandag en zondag: gesloten
Dinsdag t/m vrijdag: 09:00 - 18:00
Zaterdag: 09:00 - 16:00

HETGOEDKOOPSTE.NL

Gratis bezorging

7 DAGEN PER WEEK OPEN TOT 22.00 UUR

Accu's
Omvormers
Acculaders
Accutesters
Batterijen
Zonnepanelen

06-234 136 56

BlokhutWereld

Al 17 jaar de nummer 1 in maatwerk

Laat u verrassen door de mogelijkheden
Bekijk onze collectie standaard tuinparkhuizen op blokwereld.nl

Onderhoud uw houten huis met Jotun
Leden van de Bond van Volkstuinders krijgen **altijd de laagste prijs** op beits met kortingscode BHW25.

JOTUN

Rectificatie

Vroegop voorjaar 2025

Tot onze spijt is in de vorige editie van Vroegop op pagina 38 een foto geplaatst die niet bij de kadertekst hoort die op dezelfde pagina staat. De tekst verwijst naar de volgende editie, de foto is een voorbeeld van de toegankelijkheid van onze tuinparken: jong en oud verblijven er graag.

Doe je mee aan de volgende editie?

Het voorjaarsnummer van Vroegop staat in het teken van klimaatbestendig tuinieren

Wij zijn op zoek naar inspirerende artikelen en slimme tips die een volkstuin bestendig maken tegen droogte en hoosbuien. Doe je dingen nu bijvoorbeeld anders dan een paar jaar geleden? Kies je andere beplanting? Houd je meer rekening met water- (overlast)? En hoe doe je dat dan?

We horen het graag als je hier iets over kunt vertellen en er leuke foto's van hebt. Neem per mail contact met ons op: *vroegop@bondvanvolkstuinders.nl*

Fotografie: Waldemar Brandt via Unsplash

PUZZEL

Reuzenstoepplantje gezocht!
De onderstaande woordzoeker staat vol plantjes die niet veel nodig hebben en in stadsstraatjes tussen de tegels uit piepen. De leukste namen komen voorbij: streepzaad, kandelaartjes, rozetsteenkers... Zoek de vermelde namen en streep ze door. Elke naam komt één keer voor: horizontaal, verticaal, diagonaal of achterstevoren. De letters die overblijven vormen de naam van een stoepplantje dat wel anderhalve meter hoog kan worden. Veel puzzelplezier!

R	L	C	D	E	J	S	A	T	S	R	E	D	R	E	H	E
W	U	E	S	A	R	G	S	N	E	K	R	A	V	A	D	H
S	I	U	T	N	A	S	S	V	O	A	M	A	D	A	E	A
R	O	N	M	E	T	Z	A	T	M	B	R	O	H	K	K	R
E	O	S	T	O	N	L	P	K	R	K	E	C	S	K	E	I
K	I	R	E	E	K	E	L	E	E	A	S	R	E	E	V	G
N	E	P	O	P	R	E	V	N	E	T	A	R	M	R	E	K
E	V	V	O	D	I	P	S	O	H	R	M	T	O	W	L	N
E	A	H	I	N	E	K	O	C	D	E	T	E	S	I	D	O
T	A	F	E	N	E	K	A	R	L	E	G	S	S	N	K	P
S	R	S	A	R	G	N	L	K	S	E	S	G	E	D	E	K
T	S	T	S	I	E	E	D	A	L	E	J	R	N	E	R	R
E	B	A	N	T	P	I	R	I	V	S	L	O	A	T	S	U
Z	E	D	R	R	S	R	N	G	A	E	R	E	T	A	W	I
O	K	A	O	T	A	G	O	O	R	D	R	N	I	L	P	D
R	W	D	E	S	E	J	T	R	A	A	L	E	D	N	A	K
Z	S	L	E	G	E	T	K	R	U	I	S	K	R	U	I	D

Woordzoeker stoepplantjes:

AKKERMELKDISTEL
AKKERWINDE
BERM
DORP
DROOG
GRAS
GROENE
HARIG KNOPKRUID
HEERMOES
HERDERSTASJE
HOPKLAVER
KANDELAARTJES
KLEINE
KRUISKRUID
MOS
MOSSEN
MUUR
NAT
OOIEVAARSBEK
PAARSE DOVENETEL
RODE KLAVER
ROZETSTEENKERS
STAD
STOEP
STRAAT
STREEPZAAD
TEGELS
VARKENSGRAS
VARKENSKERS
VELDKERS
VINGERGRAS
VROEGELING
WATER
WINTERPORSELEIN
ZWARTE NACHTSCHADE

Het juiste stoepplantje gevonden?
Je kunt de oplossing vóór 1 januari 2026 mailen naar: *vroegop@bondvanvolkstuinders.nl*

Onder de goede inzendingen verloten we 5 cadeaubonnen.

Puzzel voorjaar 2025:

Oplossing: **Paardenkastanje**

De winnaars zijn:

Manél Ibrahim
Tuinpark De Eendracht

Rinia Khairali en Ben Beijaard
Tuinpark Tuinwijck

Mohamed Tanane
Aspirant-lid

Helen Baas
Tuinpark Nut & Genoegen

Annie Middelbeek en Wim Pruim
Aspirant-leden

Van harte gefeliciteerd!

De koningin onder de stoepplantjes: stokrozen.

© ruiterpuzzel.nl

HULP BIJ SNOEIEN?

Gediplomeerd klimmer en snoeier biedt zich aan, voor takken aan de bomen, waar u zelf niet bij kunt komen.

SPANJER BOOMVERZORGING
T: 0299 460 113 M: 06 21 635 126
ronspanjer@hotmail.com

easy living

Uw tuinhuis **handig inrichten?**

Easy Living *is een speciaalzaak in* ***slaapbanken en bedkasten!***

Met een slaapbank of bedkast tovert u in een handomdraai een heerlijk bed tevoorschijn en geniet u overdag van de ruimte die het bespaart!

Wij helpen *u graag aan een* ***multifunctionele oplossing*** *en een heerlijke* ***nachtrust!***

Easy Living - Middenweg 109-113a - 1098 AH Amsterdam - www.slaapbanken.nl - info@slaapbanken.nl - 020-6631161

Hermans blokhuizen

jouw specialist in volkstuinhuizen

scan me

www.hermansblokhuizen.nl/vroegop